

BETA *magazine*

številka 1.

Boulder spot Hubelj + EXTRA VODNIČEK

Virtualna entiteta - Ajdbloc in G

Must go boulder trip: Makedonija

Vrtali smo z Betko Galičič

Dušan Jelinčič pod zvezdami

Sveže frikanje - Snovik

Frenč frikšn in Martina

Čas je za slovensko plezalno revijo

Je čas za garanje in čas za dopust.

Je čas za solze in potem vedno, vedno pride čas za smeh.

Je čas, ko moraš potegniti črto, doreči zadeve, določiti mejo, če nočeš izgubiti sebe.

In je čas, ko se moraš umakniti, utihniti in umiriti strasti, če nočeš izgubiti najdražjega.

Edina stalnica v našem življenju so spremembe in kdor samo čaka in vztraja v že znanem, ga bo povozil vlak, kot je Iztokovega Marjota Špinela...

Čas je torej za spremembe.

Vedno več je plezalcev in plezalk, vedno bolj jim žarijo oči in vedno bolj proti nemogočemu pomikajo meje mogočega v vertikali.

Čas je njihove srčne plezalne zgodbe.

Če boste naslednjič ob poskusu na pogled naredili še tri gibe, čeprav bi po vseh fizikalnih zakonitostih morali že zdavnaj pasti, ali če boste namesto znane in že večkrat preplezane smeri, vstopili v sosednjo, neznano in vam bo ob tem malce razbijalo srce, ali pa samo, če boste po branju katere od naših zgodb z dna omare potegnili povaljane plezalke in se potihoma spraševali, če so se od tedaj, ko ste jih zadnjič obuli, skrčile za pet števil, potem bo to dobrodošla sprememba.

Čas je, da poskusimo nekaj svežega, hrustljavega.

In ker ima pri plezanju prav vsak svojo beto, je zdaj čas, da vsakdo dobi tudi svoj

BETA MAGAZINE.

Tekst: Helena Škrl

BETA magazine

Slovenska spletna plezalna revija
betamagazine2011@gmail.com

Št.1, Letnik 2011

Uredništvo: Andrej Čotar, Helena Škrl, Maja Šuštar,
Sodelavci: Marko Bratina, Gašper Bratina, Martina Čufar Potard,
Marko Šturm, Peter Mikša, David Tončič, Ana Štefe, Miha Grgič Jelen,
Luka Fonda, Štefan Wraber in ostali, ki so prispevali fotomaterial.
Grafična podoba: 12.1 inch studio

Foto: Ana Štefe

3.

Makedonska vizija 8.

Ajdbloc, virtualna entiteta 16.

Boulder spot Hubelj 24.

**V steni z Betko
Galičič 35.**

**Plezališče
Snovik 40.**

**Top ten
špirit 43.**

**Športno plezanje pod
Mont Blancom 57.**

**Dušan Jelinčič:
Zvezdnate noči 70.**

Foto: David Tončič

Makedonska vizija

"Evo faludje malo za intermezzo, dokler ne odrinemo v srce balkana na nove lajne in balkanski utrip življenja. V glavnem, nabildajte bicepse, pripravte blazinice in želodec na pleske, čevape in vse ostalo. PS.: skal je neomejeno, linij za vsakega milijon, tk da..."

Rok Šisernik

Foto: Jure Niedorfer

Foto: Marko Šturm

Na plezalnem zemljevidu Evrope je območje bivše Jugoslavije slepa pega. Seveda obstajajo izjeme: tam je Paklenica in nekaj lepih hrvaških plezališč, a komu na poti ob jadranski obali niso padle v oči vse tiste nedotaknjene stene? In če ostajajo stene, ki so vsem na očeh, nedotaknjene, kaj se še skriva v celinskih ravninah in hribih Balkana? Dlje kot greš proti vzhodu, manj je znanega.

Slovenski plezalci so s poti preko Juge večkrat poročali o velikem potencialu in nekateri so se celo odpravili na raziskovalne potepe. Zagotovo imamo poleg redkih lokalnih plezalcev prednost pred tujci, saj nas na ta prostor veže skupna preteklost in razumevanje jezika.

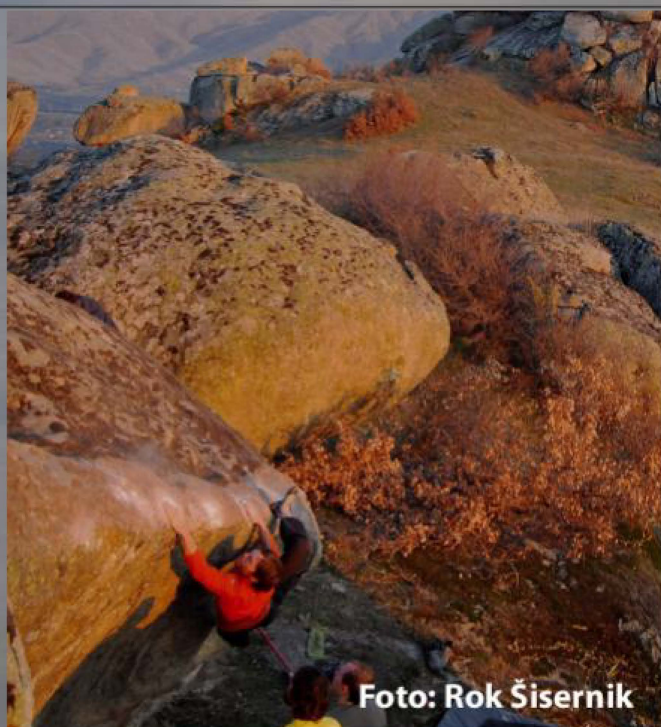

Foto: Rok Šisernik

Na prestopu v leto 2009 se je skupina »pionirjev« odpravila v Makedonijo iskat granitne balvane na podlagi fotografije, ki jo je na internetu zasledil Šiso. Vreme jim takrat sicer ni bilo naklonjeno, a navdušenje nad ogromnim območjem kamnov toplih barv je prekipevalo iz poročil, ki so se zatem pojavila na internetu. Lokalni plezalci so poprijeli, a kdove zakaj je bilo treba počakati dve leti, da se je naslednja ekipa slovenskih balvanistov prepričala o resničnosti vseh zapisanih presežnikov.

Idejni vodja in glavni organizator marčevske odprave v okolico Prilepa je bil znova Šiso. V tednih pred odhodom smo se ostali člani našli njegovega prekipevajočega navdušenja, tako da je tudi 12 urna vožnja minila karseda neboleče. Šiso nas je v zgodnjih jutranjih urah pripeljal do stanovanja v centru mesta, ki slovi kot Makedonska prestolnica tobaka. Po nočnem bedenju na avtomobilskih

Foto: Marko Šturm

sedežih je bil prvi vtis manjši kulturni šok. Na ulicah so se vrstili prizori, ki so bili mešanica izkušenj iz vzhodno-evropskih držav in Azije, a ljudje so nas, Slovence prepoznali kot stare znance in za sporazumevanje ni bilo potrebno uporabljati angleščine.

Prvi plezalni dan smo se odpravili na Markovi Kuli. Hrib, ki se dviga nad mestom in katerega pobočja prekrivajo zelene trate posejane z balvani, je Šiso raziskoval s prijatelji že leta 2009. Takoj po dežju je zelena barva mahu na skali neprijetno bila v oči, saj je to pomenilo več čiščenja in manj plezanja, a skale so zagotovo izgledale vredne truda. Granit je kompakten, v pretežno v rumeno-oranžnih odtenkih in spominja na znana ameriška balvanska področja Bishop in Joshua tree. Nekateri balvani so veliki kot hiše. Z Markovih Kuli se proti jugu raztezajo prilepške strehe, proti severu pa se hrib nadaljuje v pobočja in grebene posute z balvani do koder seže pogled. Mestu se na severovzhodu približa tudi greben z značilno skalno formacijo v obliki stožca, za katero smo kasneje izvedeli da se imenuje Baba.

To območje se je v nadaljevanju našega obiska izkazalo kot zakladnica odličnih linij. Balvani se nahajajo na položnih pobočjih sredi pašnikov in se še posebej zgostijo proti vrhu grebena. Iz sedla pod Babo se vidi idilično jezero na vzhodni strani grebena. V dveh tednih, ki smo jih preživeli v okolici Prilepa, smo se največkrat vrnili na pobočja Babinega grebena.

Foto: Marko Šturm

Po prvih dneh privajanja na ritem čiščenja, plezanja in druženja v stanovanju, smo se med seboj odlično ujeli. Najlepše linije so nastale kot plod skupne motivacije in dela. Z vsakim dnem bolj drzne in estetske, ker smo ugotavljali, da nam je le redkokdaj dana priložnost biti tako izbirčni. Na območju neskončnih možnosti za nove balvanske probleme smo iskali tiste najlepše, jih očistili in skušali preplezati. Večino smo tudi poslikali.

Foto: Miha Britovšek

Foto: Miha Britovšek

Chouka je posnel kratek promocijski film, s katerim je lokalnim plezalcem priskrbel donacijo prepotrebne plezalne opreme, ki se v Makdoniji težko dobi. Sami smo s seboj pripeljali tudi arzenal trad opreme, saj so na tem območju lokalci že preplezali nekaj smeri. V mrzlici odkrivanja novih balvanov se plezanju na štrik nismo posvečali, kljub temu pa je

Šiso skupaj z najbolj aktivnim lokalcem Goranom odkril primerne stene, medtem ko sta Jazzo in Barbi preplezala zelo atraktivno poč za Babo. Med počitkom smo raziskovali okoličo in počasi dojemali kako veliko je dejansko to področje, obiskali samostan Treskavac, nakupovali na tržnici in se prenajedali s pleskavicami, šopsko solato in lokalnimi variacijami euroкрема in kinderlade.

Foto: Miha Jazbec

Foto: Marko Šturm

Domov smo se vrnili odločeni, da se v isti zasedbi ponovno vrnemo. Žal nas je medtem Rok mnogo prerano zapustil. Jerry Moffat je dejal, da je preplezan balvanski problem kamniti spomenik posameznikovih plezalnih sposobnosti. Na balvane, ki smo jih očistili in splezali v okolici Prilepa, pa raje pomislim kot na spomenik Rokove vizije in navdušenja. Počastili ga boste, če jih boste šli plezat in ob tem še sami odkrivali nove linije.

Pripravil: Marko Šturm

BETA

Pot: (pretežno) avtocesta Ljubljana – Zagreb – Beograd – Skopje. Od Skopja vzhodno proti Grčiji (Tsaloniki) 65km do kraja Gradsko, kjer je potrebno zaviti južno proti Prilepu (60 km).

Prenočišče: Najbolj ugodno je najeti hišo ali stanovanje preko lokalnega kontakta. Cene za mesečno najemnino se gibljejo okoli 100-250 EUR.

Hrana: Poleg pekarn in burekdžinic je nekaj odličnih gostilen, katerih specialiteta je predvsem plesakavica na 100 in en način. Veliki jedci se potešijo s 5 EUR na obrok. Vegetarijancem priporočamo šopsko solato in obisk tržnice, kjer si lahko v večjem delu leta nakupijo odlično svežo zelenjavo, sadje ter sire.

Skala: Oster granit z velikimi kristali, ki hitro načenjajo koža. Priporočljiva je uporaba vseh maž, ki pomagajo pri obnovi kože.

Oprema: Teren pod balvani je sicer travnat in večinoma raven, a nekatere linije so visoke, zato je priporočljivo imeti toliko crash padov, kolikor jih lahko s seboj pripelžete oziroma nesete. Za čiščenje novih problemov je potrebna železna in žimnata krtača, za tiste visoke pa še kakšen kos vrvi in plezalni pas – mantlanje mahu na nekaj metrih višine ni prijetno.

Vodniček v izdelavi:

<http://maps.google.com/maps/ms?msid=205661305265195741780.0004a1c04a1b2552a9fd5&msa=0>

Najboljši čas: zgodaj spomladi in pozno jeseni; pozimi je lahko mraz in sneg, poleti ni sence

Zanimivosti: tržnica, samostan Treskavac, mesto Bitola in običajne turistične zanimivosti

Povezave: MR McTrip by Jure Niedorfer: <http://vimeo.com/22292202>

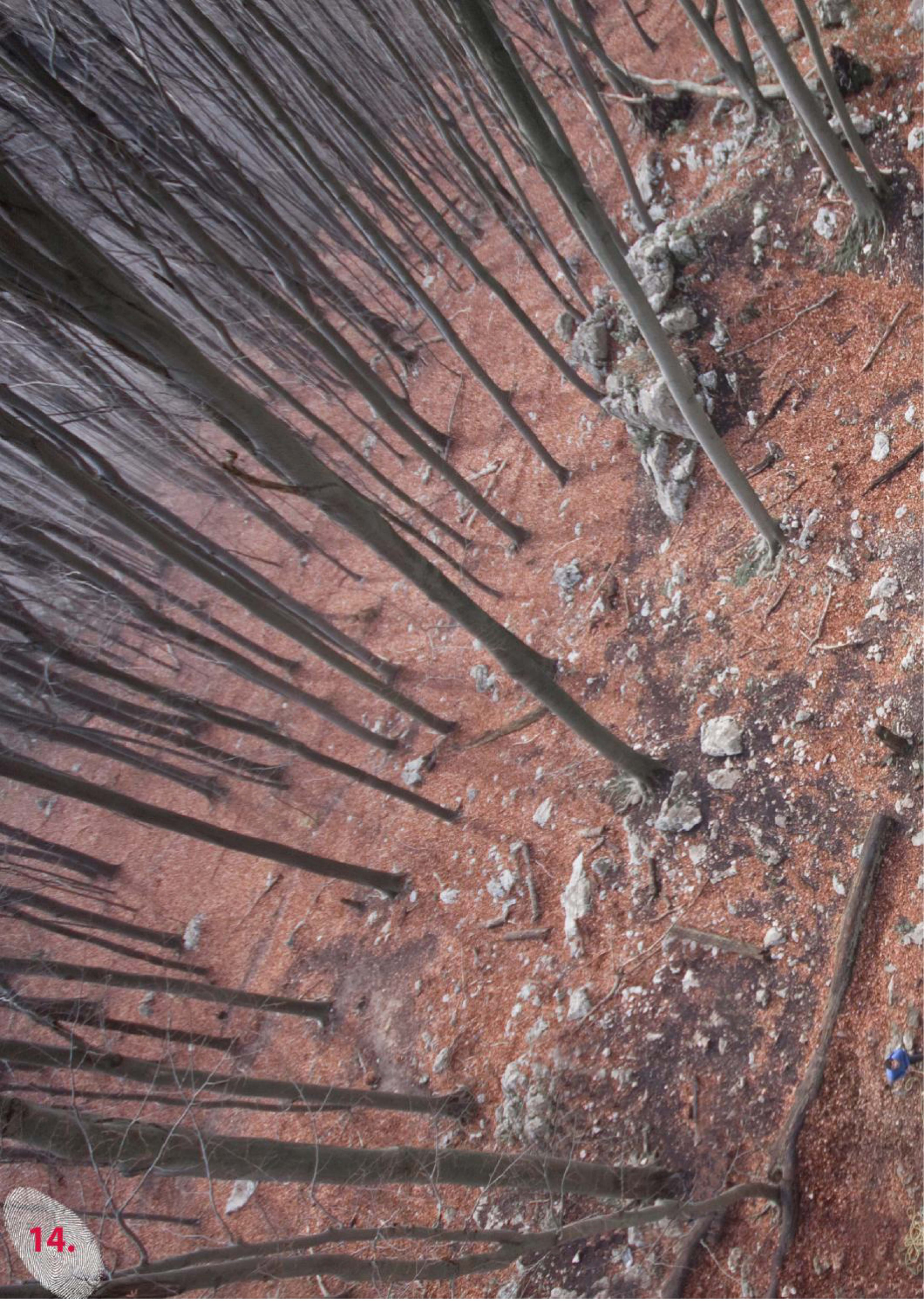

Foto: Miha Grgič Jelen

AjdBLOC

virtualna entiteta

Prijetno utrujeni se sestavljamo v nov dan. Včerajšnja plezarija prek mišične otrdelosti ohranja svežino izkušnje. Težkega in premagljivega. Eni blizu, eni zraven. Vsak po svoje in vsi strastno. Jutranji ritual. Zajtrk, kava in spletno brskanje. Odpiramo aplikacijo zaznamkov. No, in kaj je novega na AJDBLOCU?

Za BETA magazine smo se pogovarjali z glavnim krivcem, **Gašperjem Bratino.**

Foto: Suzana Uršič

(hudomušno) S čim bi se ukvarjal, če ne bi plezal? Domnevam, da s filmsko produkcijo, glede na količino "filmov" - video materiala, ki ga ponuja AJDBLOC?

Kot prvo, težko rečem, da sem spravil skupaj kakšen film, bolj par videospotov. (smeh) Glede tega kaj bi počel, če ne bi plezal... Hm, ne vem če bi hotel početi kaj drugega, ker plezanje vsebuje toliko različnih stvari, ki me zanimajo, da ne bi hotel zamenjati.

Verjetno je balvaniranje neka logična izbira glede na "kamniti" potencial, ki ga premore Vipavska dolina? Ali se je vse skupaj začelo na vrvi? Kdaj?

Jep, ko sem začel plezat, sem bil v bistvu "plastičar", ker pri dvanajstih letih nisem imel nikogar, ki bi me peljal ven plezat. Potem pa ja, športno plezanje, dokler nisem dobil v roke kopije "Real thinga" in šel v Font in odkril, da mi bouldering omogoča večjo možnost kreativnosti oziroma svobode v gibanju. Balvaniranje v Vipavski dolini pa se je potem zgodilo kot nekakšna logična posledica te Fontovske izkušnje. Če smo želeli plezati balvane tudi doma, jih je bilo pač potrebno poiskati. (smeh)

Foto: Suzana Uršič

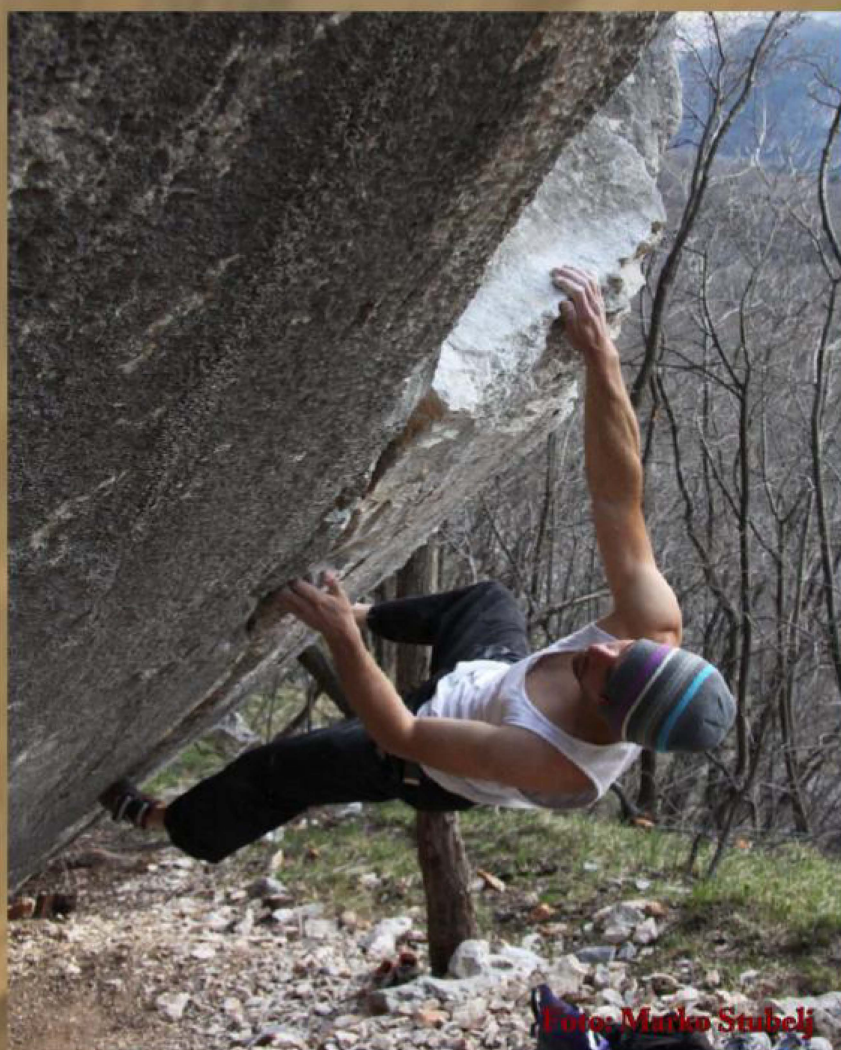

Foto: Marko Stubelj

Ajdbloc produkcija predstavlja eno redkih domačih video produkcij, ki neutrudno obvešča o novih balvanskih področjih, podvigih in kot taka velja za neusahljiv vir informacij. Kako je sploh nastala ta ideja?

Ideja Ajdbloc-a je v bistvu zasnovana v gradnji skupnosti "šeranje" informacij o novih balvanih in projektih. Nekakšni virtualni balvanski možgani... Sama ideja se v bistvu ni realizirala, kot je bil prvoten namen, ki je, da bi uporabniki sami dodajali sveže novice, "bolderje", projekte, ponovitve, Nekakšen "Ajdbloc Clan". Četudi se stvar še ni uresničila točno tako kot bi si želel, je nekaj ljudi, ki sodeluje s foto in video materialom: Suzana Uršič, Marko Bratina, Marko Stubelj in drugi. Moja končna ideja

je, da bi Ajdbloc deloval sam od sebe, kot samostojna virtualna entiteta.

Kaj pa project "8house"? Slednji nadomešča Ajdbloc, ali ga le dopolnjuje? Se ekipa širi?

"8house", "Ajdbloc", "Strongfinger", so znamke – "brendi". Vsi našteti je mišljeno nekako ironično, kot neka paro-dija na današnji moderni svet, obseden z znamkami, "brendi", marketingom... tako da nas ne smete jemati preveč resno, ali pač? (smeh)

Meniš, da je plezalna javnost, dovolj zrela za določen "feedback" glede plezalnih informacij? Da bi se iz prejemnika lahko občasno spremenila tudi v posrednika?

O ja, definitivno, zakaj ne? Samo nekateri ljudje so pač preleni, da bi se jim s tem dalo

Foto: Jure Piršič

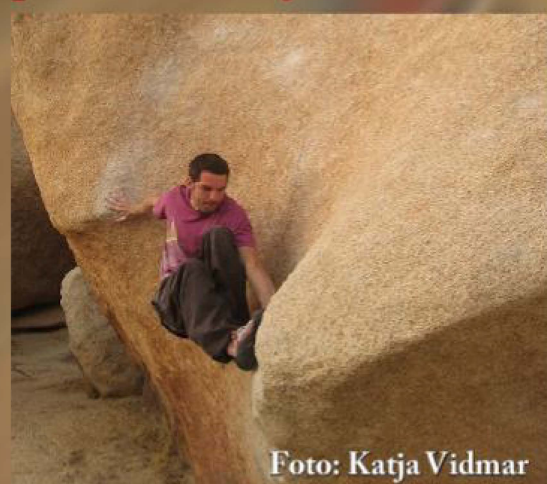

Foto: Katja Vidmar

ukvarjati (nič narobe s tem, da ne bo pomote), spet drugi so pa pač malce paranoični, da jim bo objava informacij uničila "secret spot", česar jim v nekaterih primerih niti ne moreš zameriti, saj se pogosto potem zgodi, da postane nek plac modern in ljudje brez občutka "navalijo" tja, kar potem lahko sproži določne probleme glede parkiranja, dostopa ipd. Malce več odgovornosti s strani upravnikov, pa ne bi bilo nobenih problemov glede "šeranja" informacij.

Če bi te povprašali o linijah, ki so se ti ytisnile v spomin... Bi verjetno večina gravitirala prav v FONT, ali ne? Mogoče Švica, Amerika?

Ja, definitivno Fontainebleau, tekstura skale, unikanost grifov in linij. Od vseh področij, kjer sem bil, mi je zaenkrat Font še vedno na prvem mestu.

Če bi priporočil "najsočnejših deset" balvanskih problemov, za katere bi se odločil oz. kateri so tisti, ki nosijo poseben pečat?

Hmm ... prvi je Jet set 7A (Font), ker je bil prvi pravi balvan, katerega sem "nažigu" tri dni sredi poletja ob prvem obisku Fonta. Naslednji je klasika La berezina 7C (Font), ki je bila zame zgodovinska lekcija "filinga"; najljubša F.A.-ja (prva vzpona) sta mi Električna ovca (Trenta), masivna areta, ki je locirana malce dol s travnika, pa nihče pred mano ni pomisli, da bi šel pogledat okol "vogala" in Srce teme 7B (Hubelj), ker je nekakšen manifest rečenega bolderinga. "Top" projekt El techo de los tres B 8A (Hueco tanks), ker je bolder, o katerem sem sanjal celo leto, da sem ga šel lahko nazaj splezat.. "Top hard izica" (smeh), Stem gem 6B (Joshua tree) 3 dni za 6B, huje kot u Fontu in še "Top nemesis" Harry spotter 7A (Cresciano), 4 leta, da sem naredil gib in potem takoj trikrat zapored. (smeh)

Po priljubljenosti Fonta lahko sklepam, da se ga drži sloves redne letne destinacije?

Jah, vsaj enkrat letno, čeprav sem zadnji dve leti nekako preskočil to romanje, da sem se lahko spravil še kam drugam in videl še druge stvari,

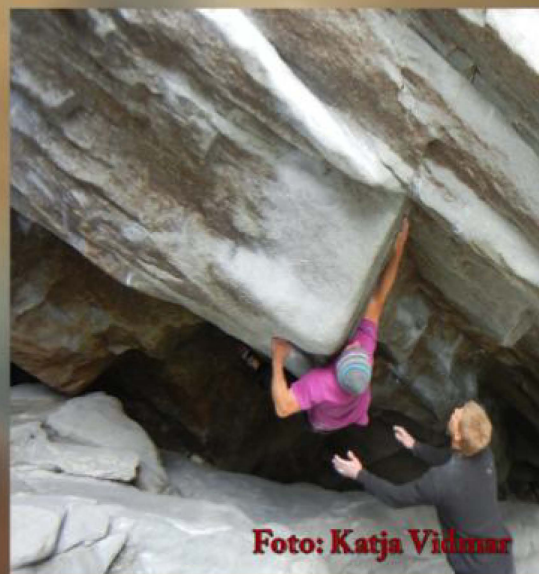

Foto: Katja Vidmar

Foto: Suzana Uršič

ker pri Fontu se kaj hitro ujameš v zanko in ne greš več nikamor drugam.

Kaj pa priprave... A so v plezalnem paketu, posebej v okviru priprav, kakšni posebni treningi ali se le lokacija spremeni pri odhodih v tujino? Predvidevam, da pred odhodom že veš kaj in kje boš plezal?

Priprave so v gledanju čim večjega števila devedejev, preučevanja 7+8 in ostalih vodničkov, zbiranje informacij o klasikah in problemih, ki so "must do", seveda pa se ti sezna mi in želje potem spreminjajo na mestu samem in defintivno niso zabetonirane.

Se pravi, poleg redne tedenske frekvence plezarije, ni nekih dodatnih priprav, kot so fitness, "woody" in podobno...?

Fintess definitivno ne (smeh). Najraje plezam zunaj, občasno opravimo kakšen trening na "woody-u"; slednje sem imel včasih rad in se mi zdi, da bi mi koristilo, če bi ga ponovno uvedel v plezanje. Mogoče mi tega malce manjka zadnje čase, ker čeprav (no, vsaj tako se mi dozdeva) plezam boljše kot sem, sem pa definitivno bolj "švoh" kot sem bil cca. 5 let nazaj, ko smo bili obsedeni s "kampusiranjem".

Kaj pa ocene v plezalnem svetu? Kako jih dojemaš? Cetudi gre v veliki meri za subjektivno dojetje težavnosti, so verjetno izključno stvar orientacije... Verjetno tudi teža osebnega uspeha, z vidika motivacije ni zanemarljiva?

Foto: Jure Piršič

Najbolj pomembna stvar, a? (smeh) Ok, resno... (razmislek) Ocene so pomembne in niso pomembne, vsak pač pleza zaradi nečesa, ne poznam dosti ljudi, ki bi plezalo izključno zaradi ocen, sam osebno imam rad ocene, in veliko časa posvetim razmišljanju o tem, koliko naj bi bila katera stvar težka, vendar (še toliko bolj pri balvaniranju) so ocene zreducirane na zelo osebne faktorje, višina, teža, razpon rok, stil... Kar je Katji lahko, je meni težko in obratno, in nikoli ne bo ene končne ocene za vse, ni pa to bistvo balvaniranja oziroma plezanja na sploh. Fajn je splezati nekaj, kar ima visoko oceno, če ti je slednje težko je super, ker je res težko, če ti pa ni, pa da lahko, zbiješ oceno. (smeh)

Foto: Suzana Uršič

Omenil si stil plezanja. Verjetno se začetnikom in laikom v prvi plan zagotovo postavlja moč, ki naj bi bila predpogoj za balvaniranje. Vsaj na prvi pogled? Prav na tem mestu "importance of being weak" vpeljuje nek nov pristop?

Hja, tukaj je pa tako, da ima več ali manj vsak svojo filozofijo... "importance of being weak" (Dave Graham) bi se lahko prevedlo kot - več razmišljaj, bodi kreativen pri sekvencah in načinu, kako boš splezal nekaj, ker ljudje hočejo vse prevečkrat reševati sitaucije na osnovi moči, pogosto pa je rešitev v inovativnosti, sveži ideji, stopanju iz okvirjev ali preprosto "being funky". (smeh)

Prej si omenjal filmček "Real thing", katere so še stvari, ki so te na balvanski poti najbolj navdihnile, zaznamovale...

Uh, spremija se. Navdihuje me mnogo stvari. Sem kot goba, ki vsrka vse vplive, stile, ne samo na področju plezanja, ampak, kaj vem, iz filmov, glasbe, umetnosti... Ja, "Real thing", pred tem "Masters of stone", Ben Moon, Jerry Moffat, Malcolm, Fred Nicole, Godoffe, Dave, Rza od Wu tang, Jarmusch, Tarantino, inspiracija se spreminja iz dneva v dan, ali pa celo iz ure v uro... Se najbolj pa me inspirira, ko vidim hudo linijo, v filmu, reviji, vodničku, ali pa ko pridemo okoli ovinka pri Soči in zagledamo nov nedotaknjen bolder... To je največja inspiracija.

Plezanje in družba... Pri balvaniranju je slednja še tolko bolj izrazita, mar ne? Del uspešne odprave se začne pri "napaljeni" družbi, ne?

"Yeah, It's all about the crew"! (smeh)

Tekst: Beta mag

Foto: Marko Šturm

Foto: Suzana Uršič

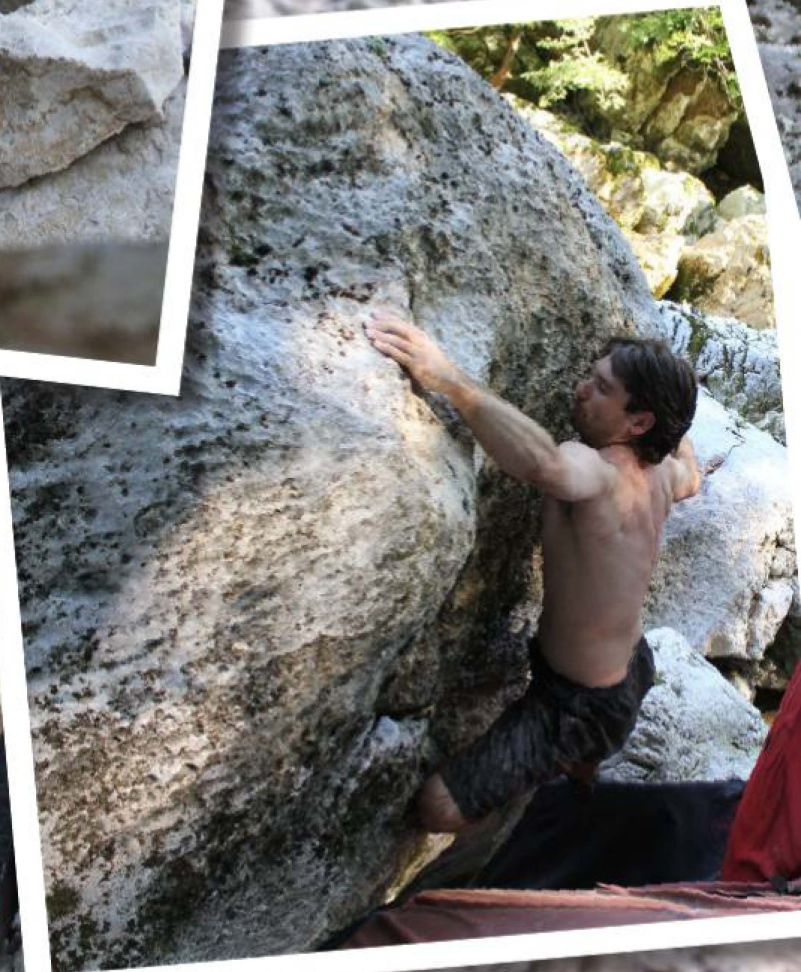
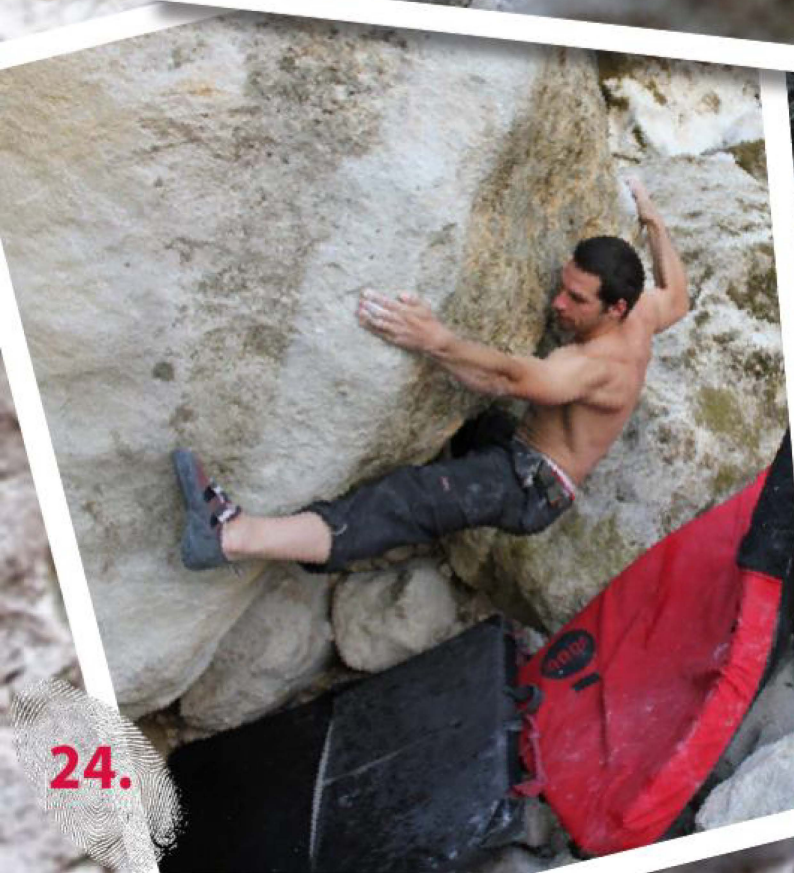
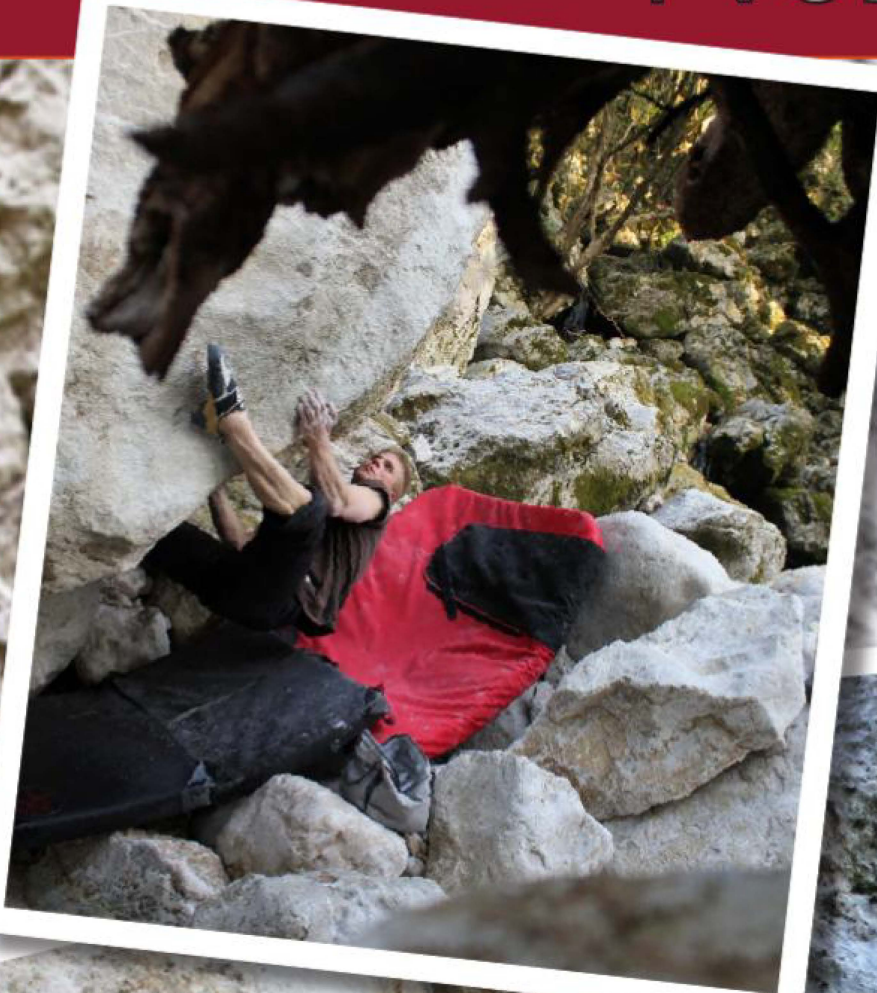
Foto: Štefan Wraber

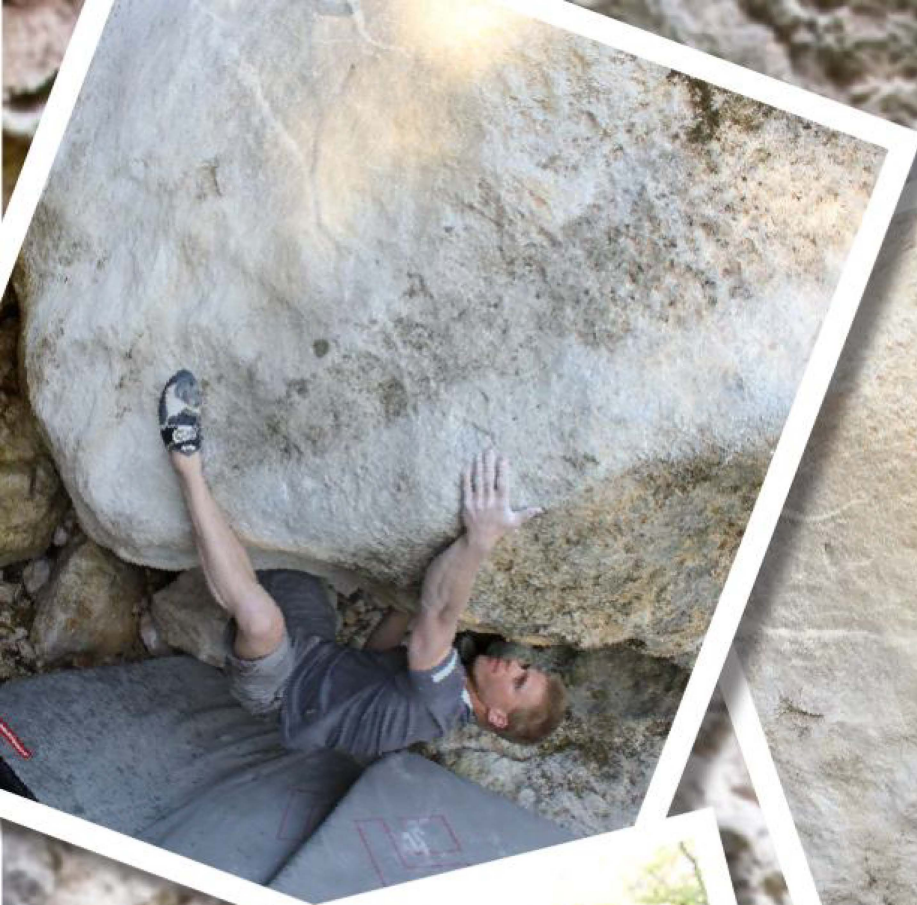

Foto: Štefan Wraber

Boulder spot Hubelj + VODNIČEK

Hubelj Creek Canyon

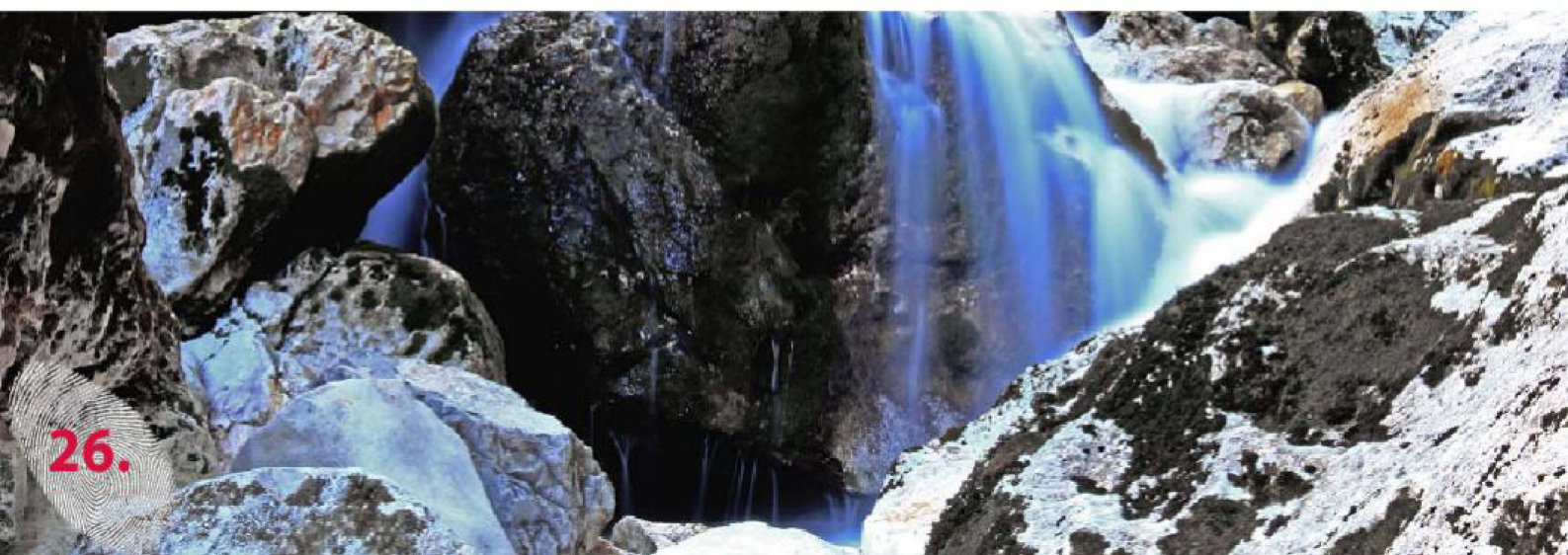

Zgodba o Hublju se začne pred približno desetimi leti, ko sva se na nek vroč poletni dan z Urošem Brecljem odločila, da greva preverit, kakšne so možnosti za bolderiranje v Strugi. Našla sva sicer polno nekih skal, vendar sva jih takoj odpisala kot neuporabne za plezanje. Pomanjkanje vizije pač! Fast forward do spomladi 2010, ko sem doma razmišljal o potencialnih novih placih in se spomnil Hublja. Tokrat je bila slika, ki sem jo videl, popolnoma drugačna. Deset let bolderiranja je naredilo svoje in takoj sem videl možnosti, ki jih ponuja Hubelj. Kmalu za tem sem se v strugo vrnil z Juretom Piršičem in Markom Bratino in akcija, ki je potem trajala celo poletje, se je začela...

Prvi problem, ki je bil splezan, je bil čudovit sloperski komprešn, ki sem ga poimenoval Srce teme 7B. Levo od Srca je Jure Piršič otvoril Vajkl-a 7A (ki je potem čez poletje dobil še alterantive v štartih Vajkl sit 7B in Long vajkl 7B+). S prihodom neustavljivega Boštjana Weingerla, pa so življenje kmalu zatem dobile moje vizije Dark lord 7B+, River rat 7B, No man's water 7C ter njegovi problemi Postrv 7B+, Alcatraz 7A+, Alko power 7C ter za enkrat najtežji bolder v kanjonu Hublja, Zero history 8A. Seveda ne smemo pozabiti na Janeza Keteja, ki je najbrž največ časa od vseh vložil v čiščenje in pripravo landingov in odprl bolderje Nautilus 7A, Najc 6C in najboljši 7A v strugi, Spider land.

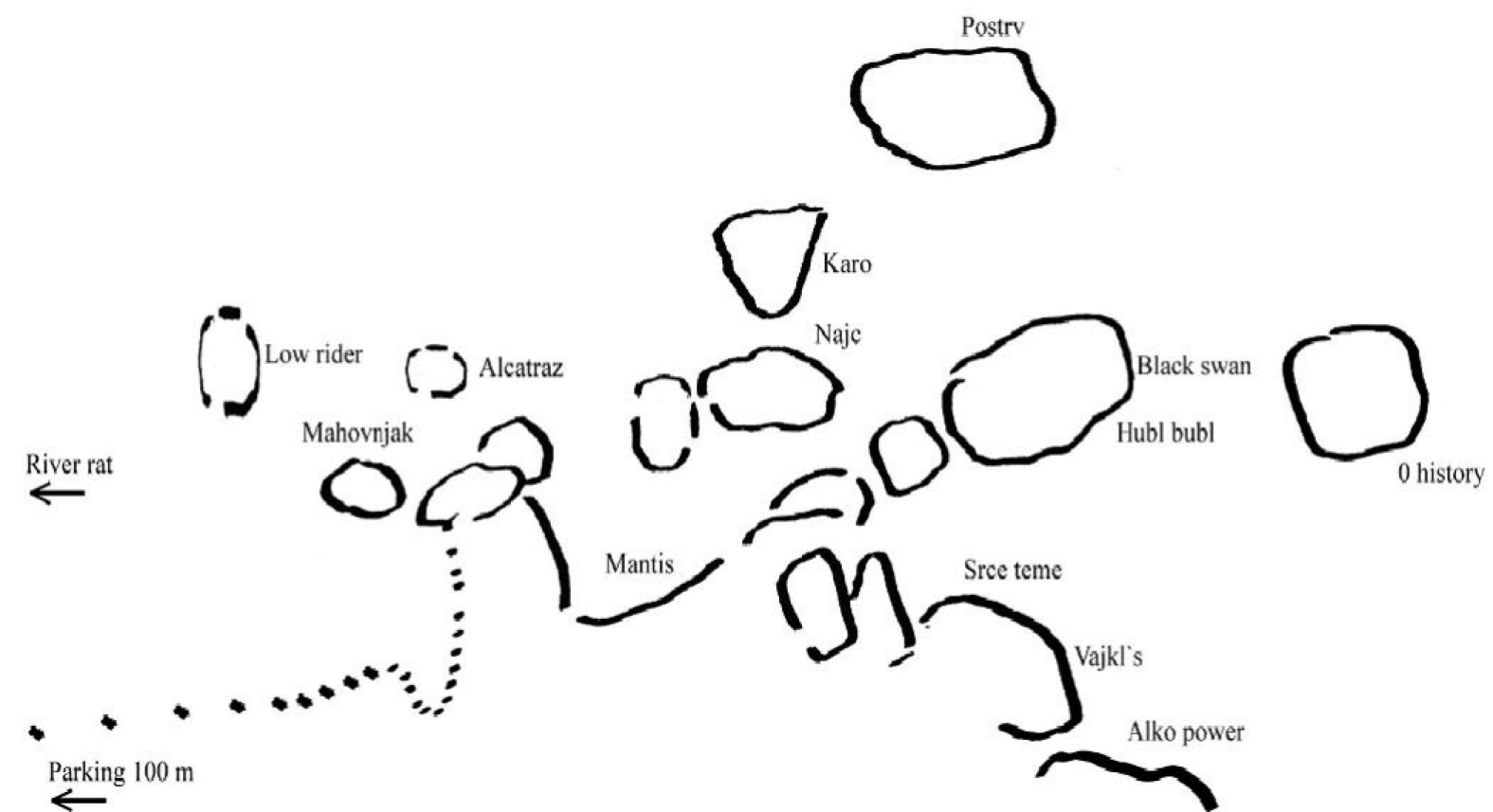
Boldering v strugi Hublja je večno spreminjajoči se organizem, ki vedno znova ruši in hkrati ustvarja nove konfiguracije terena. Zato ne bodite presenečeni, če bo ob vašem obisku kakšen balvan iz vodnička drugačen, lažji, težji ali pa vas bo namesto že preplezane preteklosti čakala neobdelana klasika prihodnosti...

Hubelj creek crew

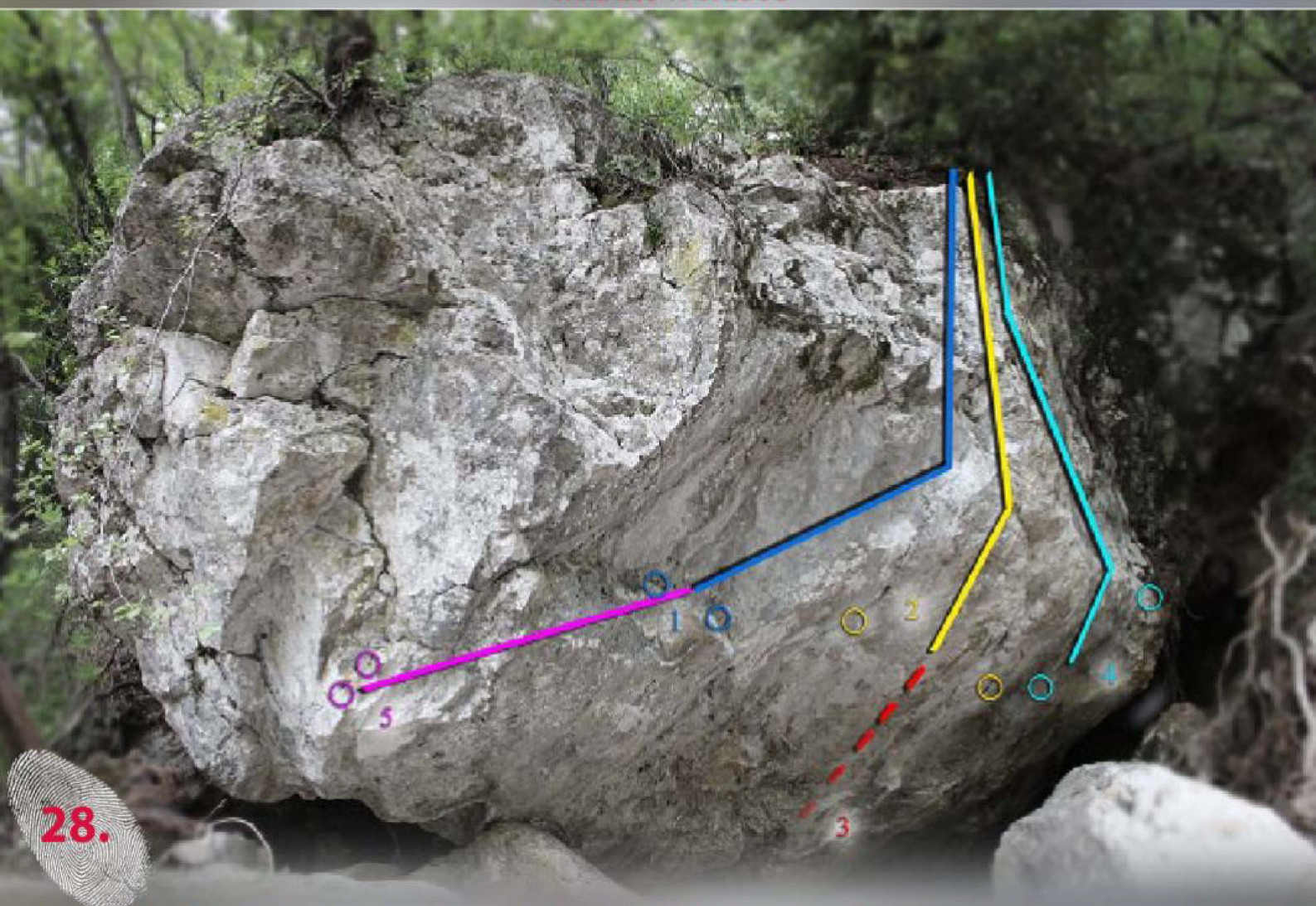

respect the nature
respect the nature

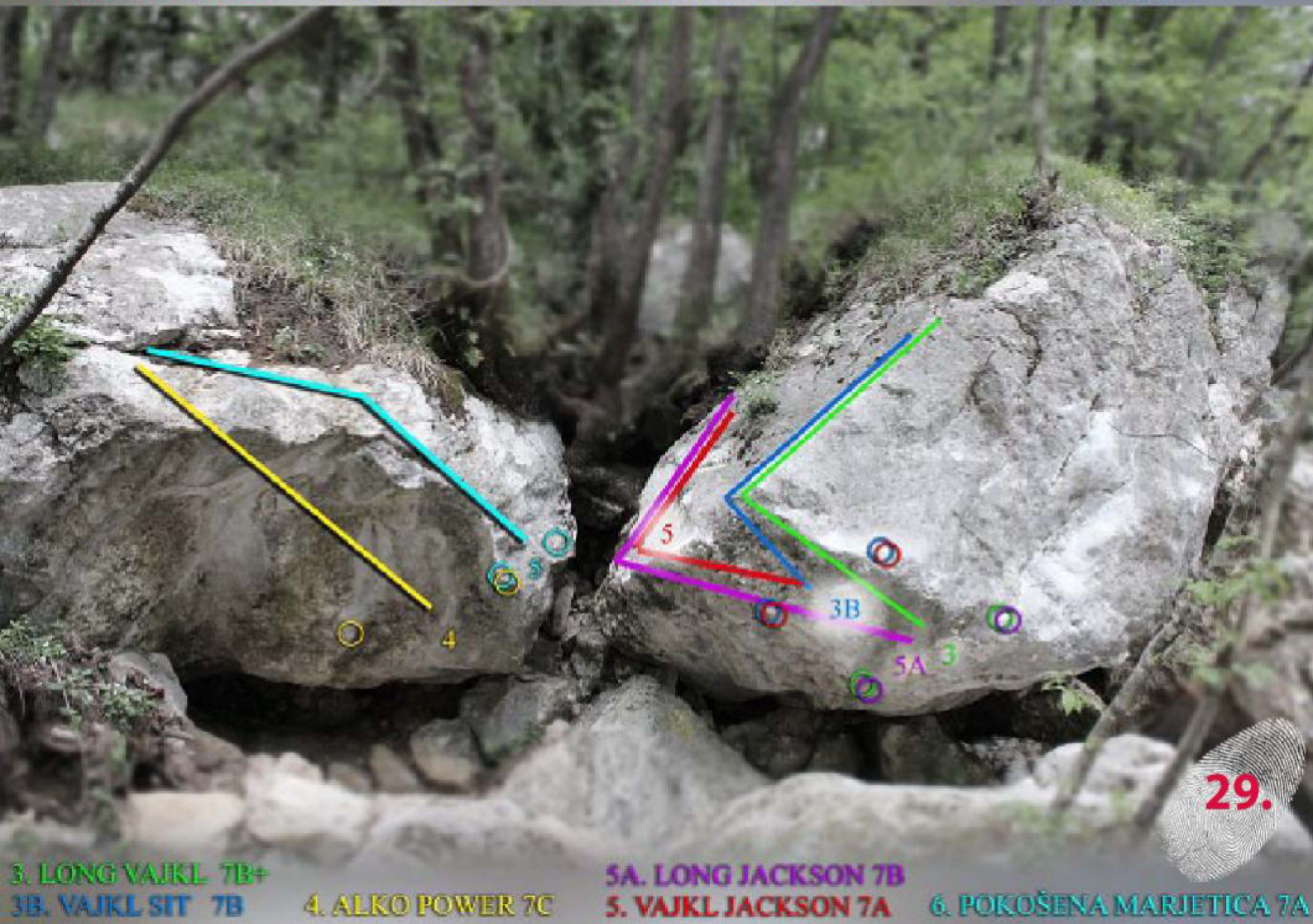
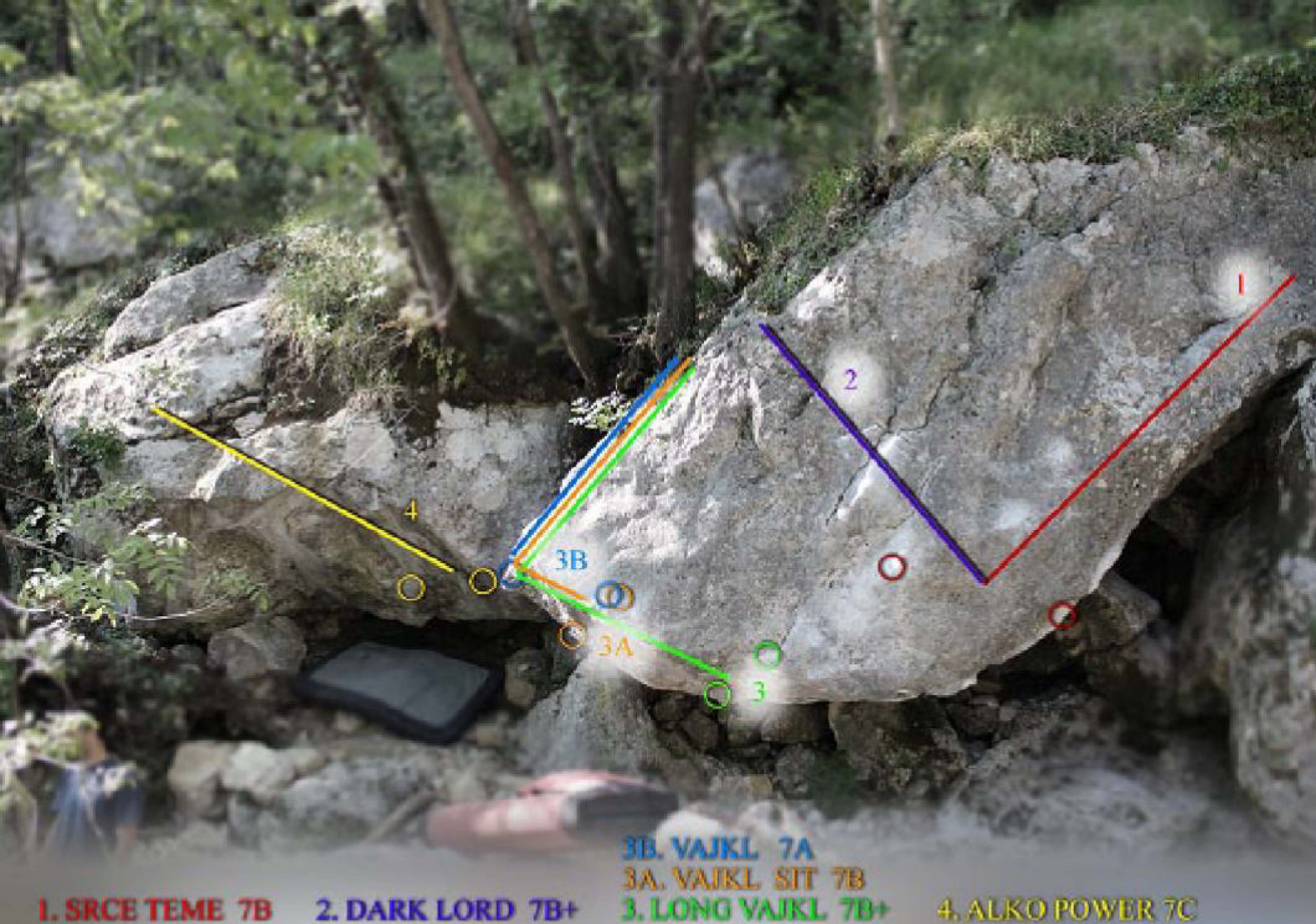

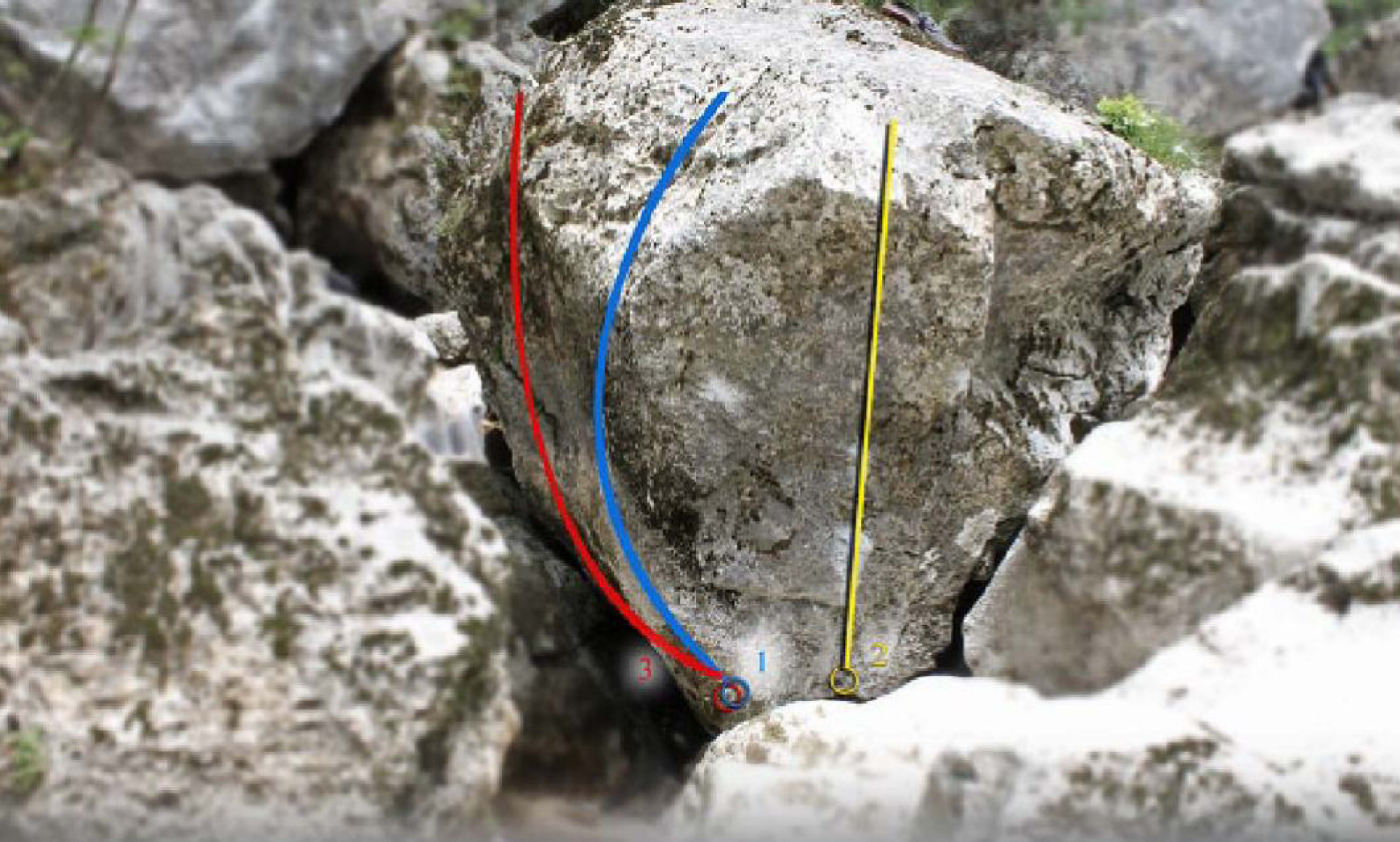

1. MAHOVNJAK 6C

28.

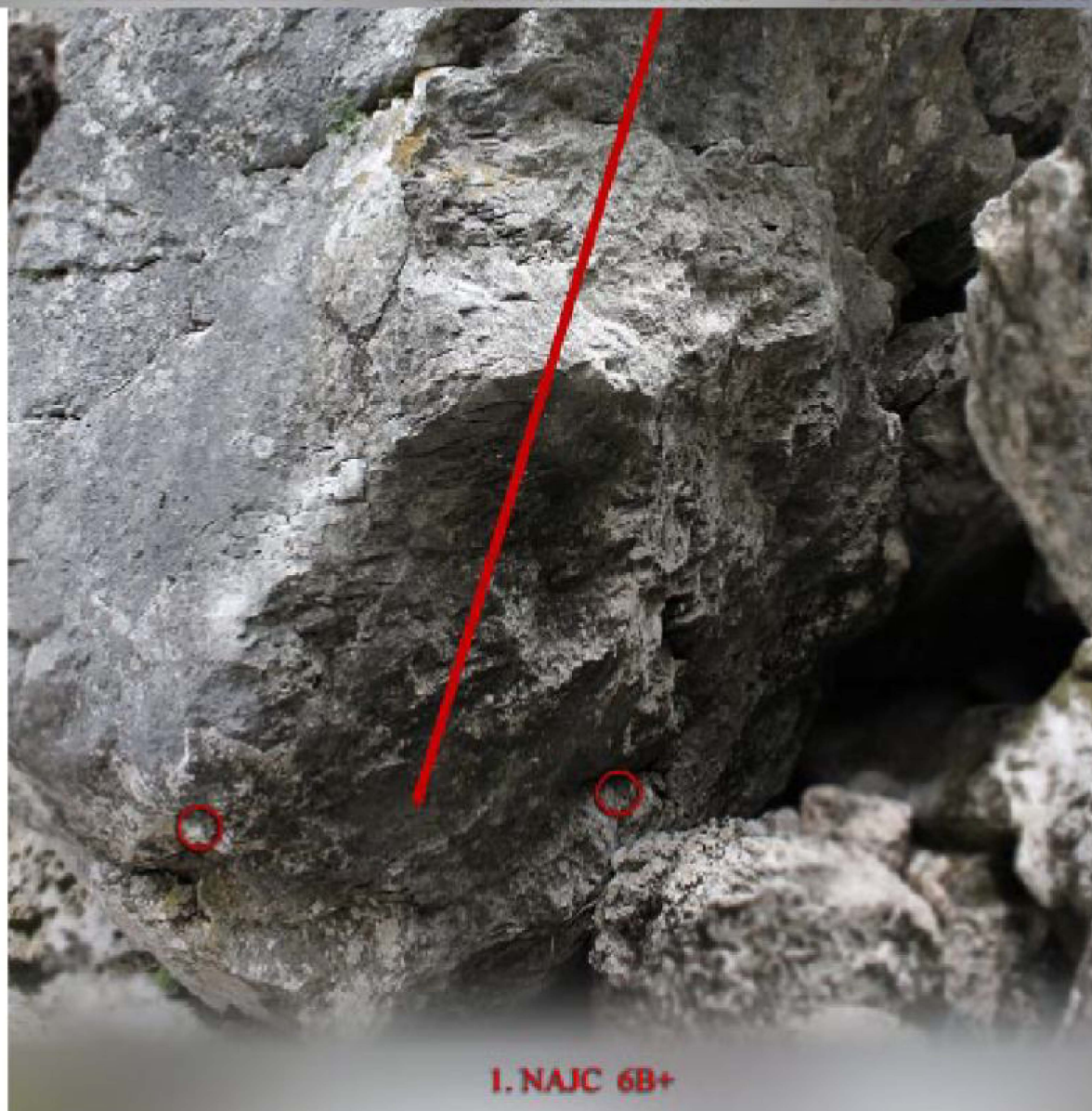

1. BLACK SWAN 6C

2. BLACK MIRROR 6B

3. HUBL BUBL 7A

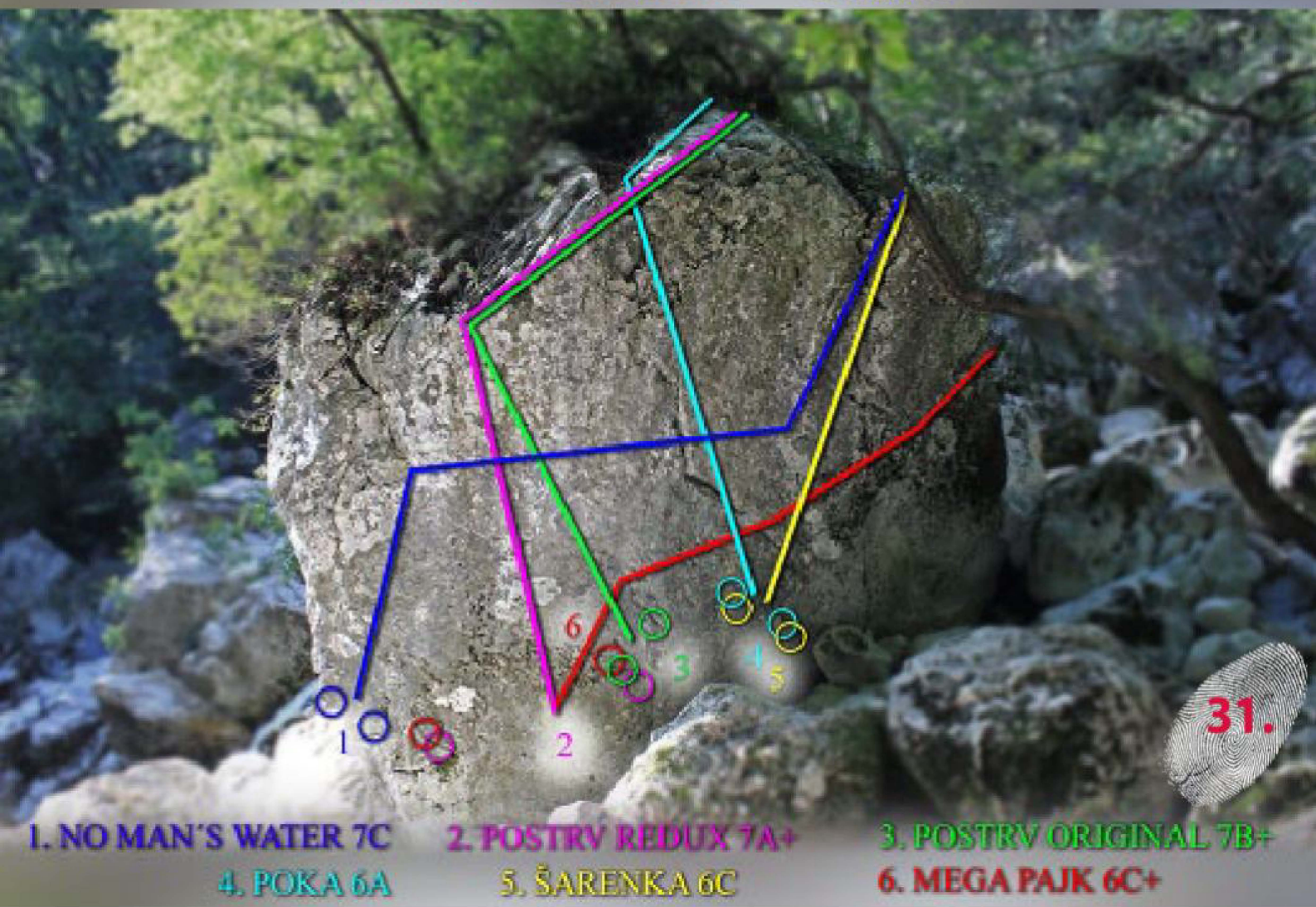
1. NAJC 6B+

1. KARO 6B

2. AL RAZ 6C+

3. NAJC 6B+

1. NO MAN'S WATER 7C

4. POKA 6A

2. POSTRV REDUX 7A+

5. ŠARENKA 6C

3. POSTRV ORIGINAL 7B+

6. MEGA PAJK 6C+

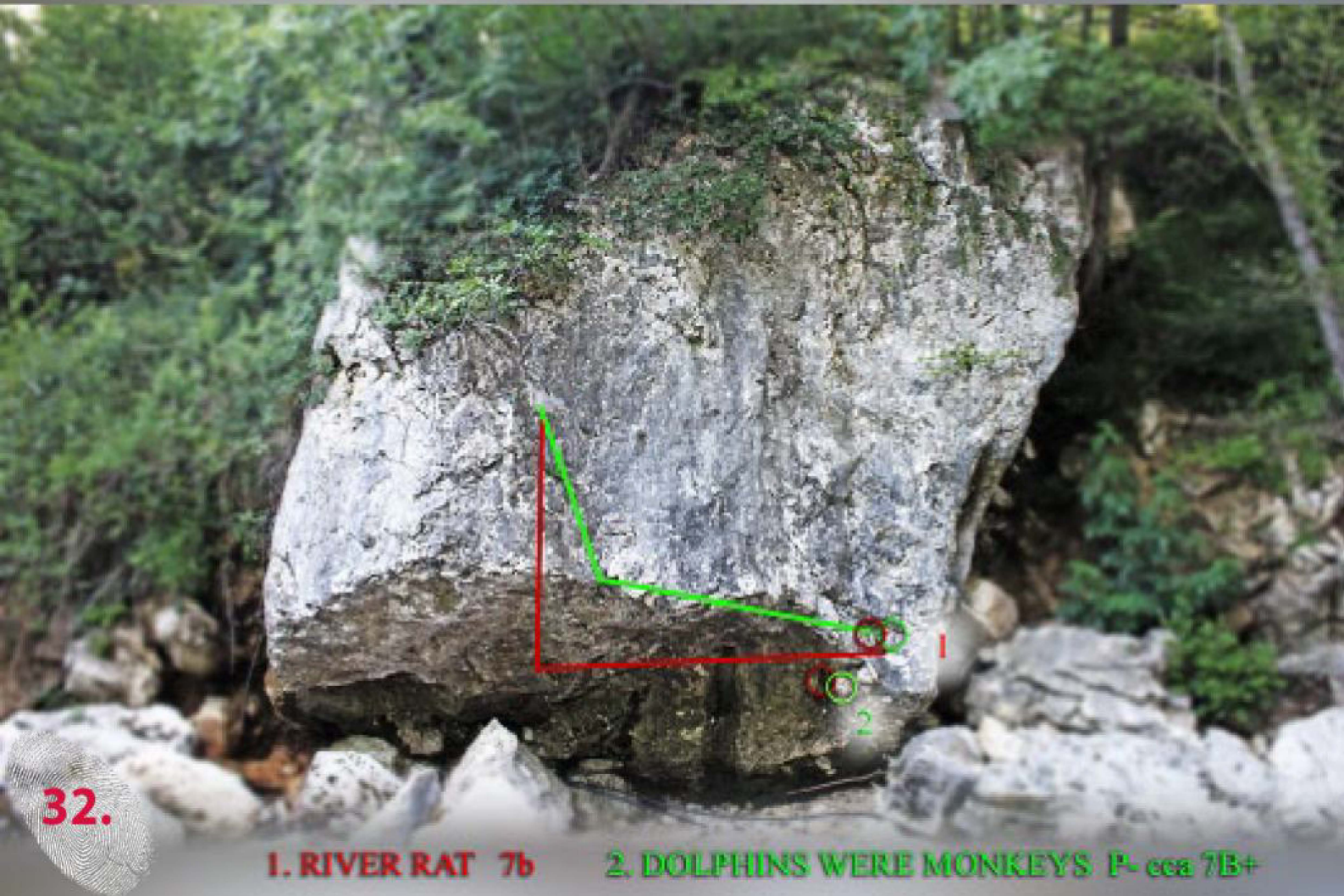
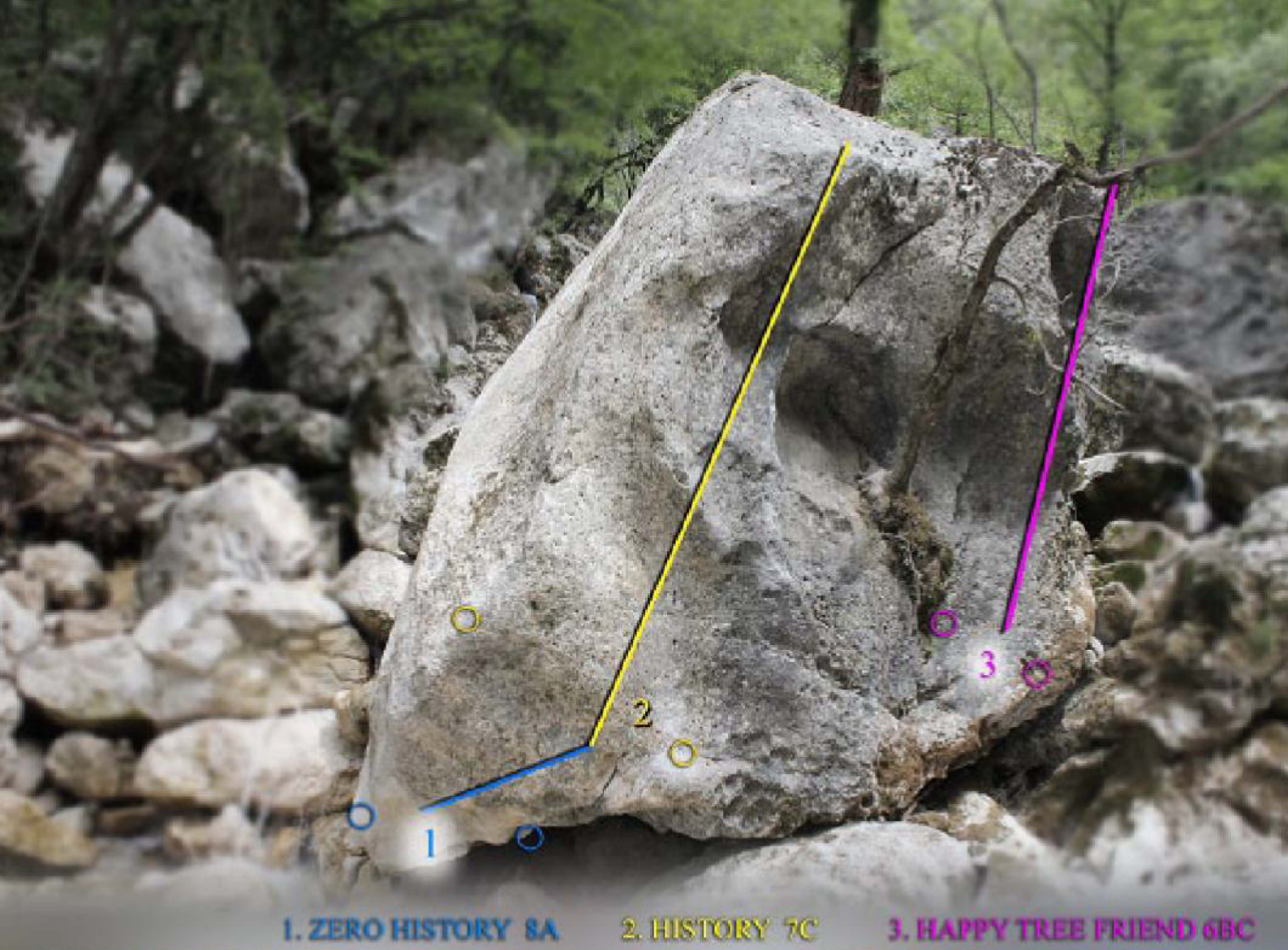

Foto: Štefan Wraber

Foto: Štefan Wraber

V steni z Betko Galičič

Slišim, da je tam nad Jesenicami zraslo nekaj novega.. Res, kdo je pa vrtal? Ja kdo, Betka vendar! Spet Betka - impresivno! Na kratko pa ženska, ki ustvarja plezališča in nam načrtuje poti, za katere mi, plezalci, pač živimo...

Kako se spominjaš svojih začetkov? Kaj te je prineslo v plezalne vrste? V osnovni šoli sem obiskovala planinski krožek, bila sem zelo aktivna, dobro sem se razumela z mentorico in prav ona mi ob vpisu na gimnazijo v Škofji Loki svetovala, naj svojo aktivnost nadaljujem na tamkajšnjem alpinističnem odseku. Takrat športno plezanje namreč še ni bilo podobno sedanjemu. Plezanje npr. v Kamnitniku ali pozimi na Črnem Kalu je služilo zgolj za pripravo na alpinistične vzpone. Začelo se je torej z alpinizmom, po opravljenem vzponu v smeri Salathe v Yosemiteh leta 1988 (s Ksenijo Poljanec), katerega je spremljalo en kup težav, pa sem se preusmerila samo v športno plezanje.

Kaj pa opremljanje plezališč, zakaj in kako si se podala v to področje, ki velja za težavno fizično opravilo, pretežko, da bi ga lotila prenekateri ženska?

Že zelo zgodaj sem pričela obiskovati urejena plezališča po Evropi, katerih urejenost je bila takrat neprimerljiva z našimi 'alpinističnimi vrtci', tako glede opremljenosti (varnosti) kot tudi glede raznolikosti (izbora in števila smeri). Ta razlika me sprva, dokler sem imela dovolj soplezalcev za pogoste obiske tujine, niti ni toliko 'motila', kasneje, z razvojem kapitalizma, pa so postale službe vedno bolj zahtevne, prostega časa vedno manj in tudi soplezalcev vedno manj. Edina 'pametna' rešitev je bila torej urediti dobra plezališča pri nas doma. Saj ne rečem, nekateri posamezniki so se trudili na tem področju že tudi prej, vendar se mi je zdelo, da poteka vse čisto prepočasi. In kot je ponavadi za vsak uspešen projekt potrebno tudi malo sreče, smo se pravi čas na pravem mestu našli Janez Skok, ki je dal idejo, Tomo Česen, ki je poskrbel za finančno realizacijo in jaz, ki sem prevzela operativni del (vse seveda pod okriljem KSP in PZS). Kar se tiče fizične zahtevnosti, pa ne vem — odraščala sem na kmetiji, tako rekoč ves čas z nekim orodjem v roki, s katerim se je razvila tudi fizična moč. Sicer pa mislim, da je več v glavi (ali: ni nemogočih poti, kot je nekoč dejal Tomaž Humar).

Veljaš za eno najbolj aktivnih in najboljših opremljevalk smeri. Kolikšna je številka do sedaj opremljenih smeri, od kod tolikšna motiviranost, kaj te žene naprej?

Ker smo v vseh poročilih vedno podajali število nameščenih klinov (in ne število smeri) lahko povem le, da sem od leta 2000 do zdaj zavrtila približno 5700 klinov. Kar se tiče motivacije, pa ne vem, je ali je ni — psihološka zadeva pač, ki jo še najmanj razumejo iz socializma izhajajoči šefi v zdajšnjih kapitalističnih firmah. Motivacija je po moje tudi edina stvar, ki te žene naprej.

Tvoje smeri so večinoma optimalno opremljene, tako z vidika varnosti, razporeditve svedrovcev, razmika med smermi in čistosti linij. Kako se lotiš urejanja novega plezalnega področja, kako ugotoviš prave linije in pravilen razmik med smermi?

Trudim se po najboljših močeh, vem pa, da marsikatera moja smer ni (za vsakogar) opremljena optimalno. Največkrat zato, ker nove smeri vrtam na 'pamet' (krušljivost, previsnost in poraščenost stene ponavadi ne dopuščajo, da bi smer predhodno plezala in označila najboljše pozicije klinov), večkrat tega ne dopušča slaba skala, v kakršno ne morem vrtati zaradi varnosti. Pri preopremljanju pa se včasih kakšen svedrovec lahko znajde na 'nepravem mestu' tudi zato, ker ljudje nekatere detajle plezamo povsem različno. Pravo linijo enostavno vidiš, verjetno je to kombinacija izkušenj in feelinga.

Urejanje novih plezališč je odgovorno opravilo, ne samo zaradi varnosti plezalcev, temveč tudi z vidika posega v naravno okolje. Na kaj moraš pri tem paziti?

Mogoče tega ne bi smela reči, ampak meni varnost plezalcev pomeni več kot vidik posega v naravno okolje. Mislim, da vsi plezalci tega sveta narave ne moremo uničiti bolj kot jo lahko en sam lobij v bitki zveličavnih kapitalističnih interesov. Seveda pa pazim, da po nepotrebnem ne spreminjam naravnega okolja.

Športno plezanje je ob upoštevanju vseh pravil načeloma zelo varen šport. Vseeno pa se, sicer z zelo majhno verjetnostjo, lahko zgodi, da svedrovec popusti in se izpuli. Kako se spopadaš s to odgovornostjo?

To odgovornost imam vedno pred očmi. Ampak če delaš po pravilih, vestno in počasi ter poleg tega uporabljaš dobre materiale, se tveganje zmanjša na minimum. Še vedno pa so nesreče mogoče, ampak takšno je pač življenje, vsi smo samo ljudje in vsi smo zmotljivi. In ob vsaki nesreči v plezališčih pomislim tudi na to možnost. Samozavest seveda pride tudi z izkušnjami — spominjam se, kot bi bilo včeraj, kako zelo sem se bala obesiti se v svoj prvi svedrovec.

Foto: Matjaž Žagar

Športno plezanje postaja vedno bolj množičen šport. Kakšna so tvoja opazanja ob dandanašnji popularizaciji tega športa?

Da je k sreči še malo nesreč glede na to, kako 'nemogoče' nekateri varujejo. Da so mnogi postali že prav preveč razvajeni, kar se tiče opremljenosti naših plezališč. Medtem ko se v tujini še vedno največkrat prevezujejo na mailon rapidih premera 6 mm, bi pri nas za zamenjavo predlagali že vsako za 2 mm pobrano Raumerjevo vponko premera 12 mm. In da množičnost kot posledica te popularizacije prinaša s sabo vedno več ostalih dodatnih problemov.

V zadnjih letih je prišlo do nekaterih zapletov med plezalci in lastniki zemljišč, na katerih se nahajajo plezališča. Kako bi po tvojem mnenju lahko odpravili tovrstne zaplete? Bi bil dovolj le višji nivo etičnosti plezalcev samih?

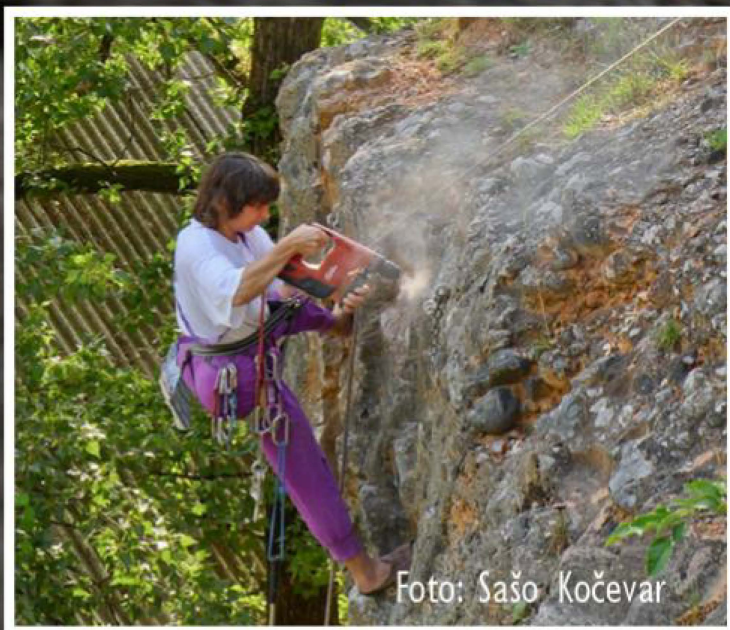

Foto: Sašo Kočevár

Ne trdim da vedno, večinokrat pa bilo to dovolj. Lepa beseda lepo mesto najde, pravijo. Sploh pa ne razumem, kako se lahko nekateri plezalci na tujem ozemlju obnašajo tako nesramno in arogantno. In še manj razumem, da človek, sposoben plezati 7a, ne more pešati 800 m. Mislim, da bi k rešitvi teh problemov veliko pripomogli že sami plezalci s tem, da bi neprimerno ravnanje obsodili, pa četudi gre za znanca ali prijatelja.

Se spomniš kakšne opremljevalske zgodbe ali dogodka, ki se ti je zasidral v srce? Ali pa nastanka kakšne smeri, do katere si vzpostavila poseben odnos?

Se mi zdi, da ni bilo nič tako posebnega... Imena smeri so pa velikokrat odraz družbenih dogodkov v času nastanka ali pa tudi le odraz mojih notranjih občutij. Je sicer zelo dober občutek, ko naredim novo smer, vendar s samimi smermi nimam posebnega odnosa, večine niti ne splezam kot prva. Glavno, da so in da so za vse, nikoli nisem premišljevala, da bi jih delala samo zase.

Do sedaj si vložila v to dejavnost vsega spoštovanja vredno količino svojega prostega časa, prostovoljnega dela in lastnih finančnih sredstev. Bi si želela, da bi bilo opremljanje plezališč tvoj redni poklic?

Ne, je vseeno pretežko in prenevarno, predvsem pa rabim tudi malo kemije. Kar bi si želela, je predvsem več časa...

Hvala, Betka! Vsi si želimo, naj ti nikoli ne zmanjka časa in veselja...

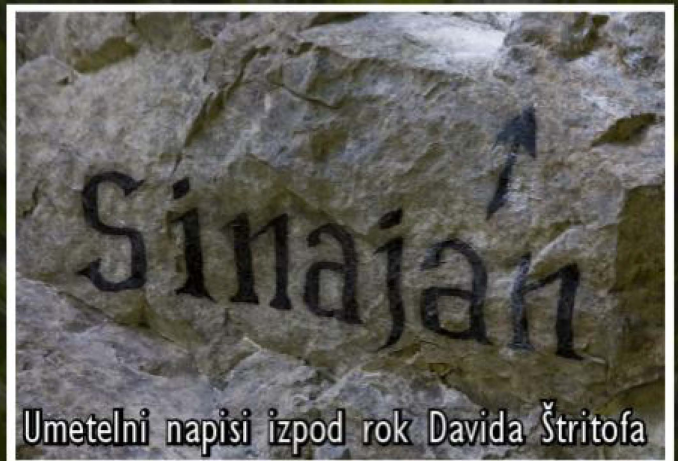
Plezališče Snovik je mlado, majhno plezališče lokalnega pomena, ki je zaradi bližine slovenske prestolnice ter lepih težjih smeri precej obiskano. Snovik je nastal jeseni leta 2009. Obetavno skalo je po naključju odkrila skupina plezalcev iz kamniškega konca (Matjaž Žavbi, Rok Hribar in Rajko Zajc), ki so področje hitro preuredili v prijetno plezališče. Previsna skala ponuja lepo in zanimivo plezarijo v nekaterih, zlasti težjih smereh, zavetje strmega pobočja ter senčna lega (stena je v senci od opoldneva dalje) pa omogoča plezanje tudi v najtoplejših poletnih dneh.

Dostop: 8 km iz Kamnika po glavni cesti v smeri Celje, zavijete levo in sledite znaku za Terme Snovik. Od term nadaljujete vožnjo skozi naselje Snovik in nadaljujete vožjo po makedamskem cestišču. Po približno 50 m vožnje na svoji levi opazite majhen jez, pot čezenj pa vodi do plezališča. Parkiranje pred bližnjo vodovodno postajo je prepovedano, avto pustite ob cesti, 20 m višje. Prečite jez in sledite poti, ki vas približno po 30 sekundah pripelje do plezališča, skritega v senci dreves.

Opombe: Nekatero smeri so še nekoliko krušljive, zato obisk z majnimi otroci ni priporočljiv. V smeri Škratovinc gnezdi sova, v času gnezdenja je plezanje te smeri prepovedano. Pazite tudi, da se držite prepovedi parkiranja pred vodovodno postajo, ne ovirate prometa (cestišče za vleko lesa iz gozda prav tako ni namenjeno parkiranju) ter vzdržujete dober odnos z lokalnimi prebivalci.

Pod steno...

Umetelni napisi izpod rok Davida Štritofa

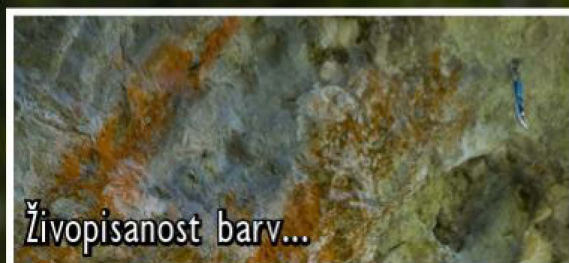
Plezališče

Snovik

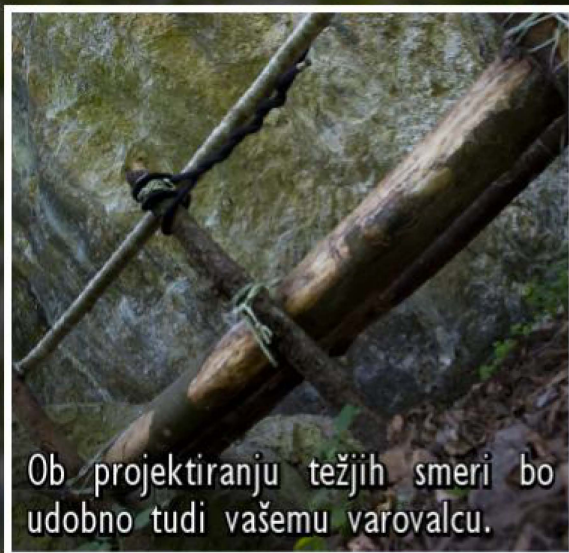

1. M.u.l.a. 6a+
2. Crack-a-doodle 7b+
3. Škratovinc 7b+
4. Krvavi pajek 8b/b+
5. 366 dni 8a *
6. Zmedeni pajek 7b *
7. ?
8. SOS 6b+
9. Thinske kože 6b+
10. Ambrozija 6c+
11. Latex 7a+
12. Sinajan 6a+
13. Grenivka 6b+
14. Kiwi 6a
15. Gorska roža 5c+

* lepa smer, vredna obiska plezališča

Živopisanost barv...

Ob projektiranju težjih smeri bo udobno tudi vašemu varovalcu.

Foto: Luka Fonda

Top 10 ^všpirit

Kdo so tisti, ki so nas skozi poletne dni letošnjega leta najbolj navdušili? Katera so tista dejanja, dogodki in dosežki, da smo jih uvrstili na naš seznam?

Za vsakim predstavljenim plezalcem bdi močan karakter in jasne misli. "Špirit", ki vodi do vrhunskih rezultatov. Prepričani smo, da bo marsikdo od vas v njihovih življenjskih vodilih oz. mislih, ki so jih obšle med vzponom samim ali po uspešnem dosežku, našel še dodatni motiv, dodatno inspiracijo. In morda bo ravno to prižgalo tisto vrvico, ki vodi do vašega novega, najboljšega, najlepšega (plezalnega) doživetja...

Vrstni red predstavljenih dosežkov je naključen.

Mina Markovič

Prva zmaga v balvanih na temah svetovnega pokala, več zmag in stopničk na tekmah težavnosti v svetovnem pokalu, dobitnica bronaste medalje v kombinaciji na svetovnem prvenstvu v Arcu...

"Stvari, ki se jih lotiš oz. počneš v življenju, moraš početi predano, z užitkom in veseljem, ker tako je vse lažje in tudi rezultati navadno boljši..."

Foto: Luka Fonda

Luka Krajnc

Preplezal Bellavisto, znamenito smer Alexandra Huberja v severni steni Zahodne Cine v Dolomitih, ki nosi oceno 8c. Peta prosta ponovitev.

“Pred nekaj leti je bila Bellavista le oddaljena fantazija, ki je kasneje prerasla v sanje in nazadnje v cilj. Bilo je tudi nekaj loterije z razmerami in vlago, a ko mi je končno uspelo, sem se sprva počutil kar malce praznega, kasneje pa so za mano prišli vsi ostali lepi občutki, ki jih je težko opisati in pozabiti. Sem se pa skozi to obdobje naučil veliko, predvsem potrpežljivosti, samozaupanja in vztrajnosti, ki je pri težkih smereh in nasploh v življenju velikokrat odločilna.”

Izidor Zupan

Preplezal svojo prvo 8c+ in več lažjih (a še vedno hudo težkih), prvo 8b na pogled, zabeležil prvo zmago pri članih na državnem prvenstvu in postal blogger.

"Pri plezanju mi je vseč predvsem druženje z ljudmi in da se imam fajn. Najbolj me pa žene naprej to, ko vidim svoj napredek in mi omogoča da izvršujem svojo vizijo plezanja. Sem pa letos poleti premagal "mentalno blokado" in preplezal 8c+ in vem da je 9a level ali več v prihodnosti na dosegu. Je samo vprašanje časa in posvečenosti k celotni stvari. Se je pa treba tudi odreči nekaterim stvarim ampak se na koncu obrestuje!"

Foto: Luka Fonda

Domen Škofic

Naslov mladinskega svetovnega prvaka med kadeti, zmage na tekmah evropske mladinske serije in odlične uvrstitve med člani v svetovnem pokalu. Poleg Domna je naslov mladinskega svetovnega prvaka osvojil tudi Jure Raztresen (ki do izida revije žal ni bil dosegljiv uredištvu).

“Spoštujem druge, verjamem vase.”

Foto: Luka Fonda

Matic Obid

Preplezal svojo prvo 8c (in ji dodal še dve) in bil uspešen v večraztežajnih 8a in 8a+ težkih smereh Spider v Paklenici in Last Minute v Vežici.

“Z voljo in vztrajnostjo lahko v življenju dosežemo vse, kar si zadamo. Pa naj bo to na športnem ali katerem drugem področju. Sam sem še nedolgo nazaj sanjal o kakšni 8c smeri, a sem jo tudi dosanjal. Še zdaleč pa se moje sanje ne ustavijo tukaj.”

Foto: Luka Fonda

Luka Stražar in Nejc Marčič

Na odpravi Charakusa 2011 sta v zahodni steni K7 west (6858 m), v štirih dneh preplezala smer Sanjači zlatih jam (VI/5, M5, A2, 1600 metrov).

A photograph of two male mountaineers, Luka Stražar and Nejc Marčič, standing on a rocky, high-altitude mountain slope. They are both smiling and holding small bouquets of purple and red flowers. The man on the left is wearing a blue long-sleeved shirt and black pants, while the man on the right is wearing a yellow t-shirt and black pants. They are standing next to their climbing gear, which includes red and black backpacks, helmets, and other equipment. In the background, there are more rocky peaks and a clear sky.

"Vsak zase sta med vzponom večkrat pomislila, da bi obrnila, a rekel ni nihče nič. Molč je zlato..."

Aleš Holc, Peter Juvan in Igor Kremser

Vsi trije člani odprave so na Kitajskem na območju ledenika Muzart in pogorja Xuelian Feng opravili osem prvenstvenih vzponov in sestopov na tri neosvojene štiritisočake in enega šesttisočaka. Izpostavljamo predvsem prvi pristop in prvo prečenje gore Xuelian NorthEast (6249 metrov) in novo smer Raz zaupanja, ED2, AI5, M5+, 2400 m + 400 m vršnega grebena.

"Še celo življenje imaš pred sabo... vzami si kaj, če si ga ne boš vzel, tudi življenja ne boš imel!" (Opozorilni stavek Aleša Holca na sestopu, ko so jim cel dan nad glavo viseli seraki.)

Martina Čufar Potard

Pred komaj nekaj meseci je postala mama sinčka Tommya, zdaj pa že posega po težkih smereh, vse tja do stopnje 8a+. In zmaga na tekmovanjih, na nedavnem 14. memorialu Janeza Jegliča Johana je povedla s krepkim vodstvom pred sotekmovalkami.

"Uživam v stiku s skalo, še posebej na sončku! Seveda si je treba uživanje tudi malo otežiti s kakšnimi posebnimi izzivi, sicer bi postalo dolgočas:)"

Foto: Martial Dumas

Rok Klančnik

V Roclands preplezal znameniti balvanski problem Amandla ocenjen s 8B+.

"Fokus je pri težjih balvanskih problemih (tistih, ki so na meji tvojih sposobnosti) ključnega pomena! Ko si v tem stanju in stojiš pred problemom, si kar naenkrat samo ti in "on", ni ljudi okoli, ki kričijo "ajdeee" in "c'mon".. tišina! To se mi dogaja zelo pogosto in sem zelo vesel, da se, ker vem, da je to to in ob tem zelo uživam. Upam da tudi vi!"

Maja Vidmar

Zmaga in več uvrstitev na stopničke na tekmah svetovnega pokala ter zmaga med članicami v državnem prvenstvu.

“Navite roke, plezanje na meji, vpet vrh smeri in zadovoljstvo v tem, da delam tisto, v čemer uživam.”

Foto: Luka Fonda

Pripravil: Peter Mikša

Več o teh dosežkih si lahko preberete na www.friko.si

Foto: Štefan Wraber

Martina Čufar, 6c, Bionnassay
Foto: Lukasz Warzecha

Športno plezanje pod Mont Blancom

Pogosto se slovenski plezalci obračate name, ko izbirate cilje za plezanje v Franciji. Še posebej okoli prvega maja ali potem v poletni vročini. Klasična plezališča, kamor vas pošiljam, so plezališča v okolici Nice ali Briançona, ker so pač najbližja, sledita Saint Léger in Buoux.

Tisti, ki se želijo zapeljati še malo dlje, vas napotim v okolico Millaua (Gorges du Tarn, Gorges de la Jon-te, Gorges de la Durbie), potem pa na vrsto pride že Španija. Letos sem mnogim priporočila področje Vercorsa (JZ od Grenobla), kjer je potencial res ogromen. A vam je po navadi malo s poti, ker je precej bolj severno od Nice in južno od Chamonixa, ki je tudi zelo pogosto »zatočišče« Slovencev. Sicer ne ravno pravih »freekarjev«, bolj tistih, ki si želijo plezati v masivu Mont Blanca. Pustimo Vercors za naslednjič.

V tej številki vam bom predstavila plezališča v okolici Chamonixa, ki so zaradi visokih hribov in njihovih granitnih sten kar malo zapostavljena in nepoznana.

Plezališča pod Mont Blancom sicer niso tako odlična kot tista v južni Franciji, a geološko pestro področje, kjer se izmenjujejo granit, gnajs, skrilavec in apnenec, na preizkušnjo postavi vse vaše plezalsko znanje in neznanje. Od poči do granitnih plat brez oprimkov, velikih previsov z luknjami, malo manjših previsov s poličkami, najpogosteje pa z oprimki, ki so obrnjeni ravno v nasprotno smer, kot bi si želeli. Le kapnikov ni, oz. so »ogrožena vrsta«.

Martina Čufar (s Tommyjem v trebuhu), v sektorju La zone v Gietroz. Foto: Martial Dumas

Izbira plezališč je ogromna. Če samo povem, da za plezanje v krogu 1h od Chamonixa potrebujete štiri različne vožničke (če ne štejem, da greste lahko tudi čez mejo v Švico ali v italijansko Aosto), ki so skoraj tako debeli, kot so Plezališča Slovenije, potem veste, da vam ne bo dolgčas. Ker pa lahko zaidete tudi manj idealna plezališča, na primer nekaj podobnega kot Radovno (brez zamere), sem vam pripravila izbor desetih. Omejila sem se na področja z enoraztežajnimi smermi, kjer prevladujejo tiste sedme in osme stopnje po francoski lestvici, sicer bi bilo prostora v BETI premalo. Dostopa nisem posebej opisovala, saj so vodnički Gillesa Brunota narejeni z izjemno natančnostjo, res pa, da le v francoščini. Zato vam med info dajem tudi naslov moje elektronske pošte, z veseljem vam bom svetovala ali šla plezat z vami, zdaj, ko sem tu »lokalka«.

1. Barberine in Giertoz

To plezališče na višini 1400m nosi dve imeni, a ju je težko ločiti. Nahaja se na strmem pobočju vzhodno od Val-lorcina na meji s Švico. Če prečkate mejo in se po ozki in zaviti cesti povzpnete v vas Gietroz do sten dostopate z vrha, lahko pa avto pustite v dolini na francoski strani v kanjonu Barberine in se do sektorjev, ki jih je kar nekaj, povzpnete na »eko« pogon preko krajše via ferrate (30-40 min). Od daleč ne zgleda ne vem kako dobro, a se v pobočju skrivajo strme, tudi previsne stene, mešanica gnajsa in granita.

Nastja Davidiva v smeri Guillotine 7a, Afrique, Gietroz Foto: Martina Čufar

Izbor smeri:

La zone: La zone 6b+, Fin de saison 6c, Sam's route 7a, Touchstone 7a

Afrique: Psychotherapie 6c+, Guillotine 7a, Traitement de choc 7b+

La gorge: La colombe est la vie 7a+, Samedi soir sur la terre 7c, Reve de singe 8a

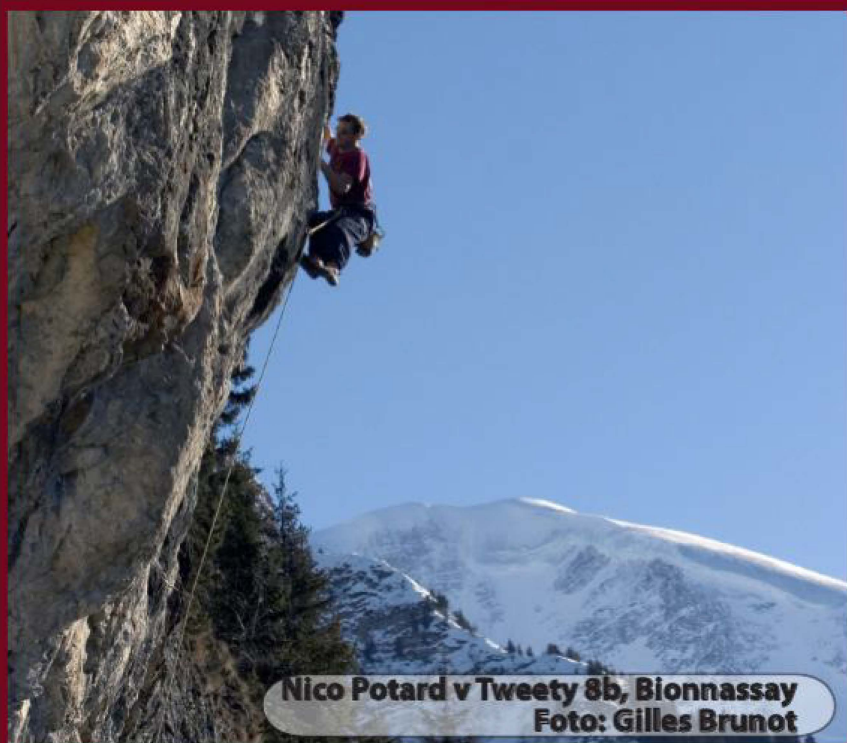
Ker so stene obrnjene južno, so idealne za zgodnjo pomlad in pozno jesen. Splača se vam obiskati sektorja La Zone in Afrique. V prvem bodo na preizkušnji vaši plezalniki in zaupanje v noge. Pri kakšni 7a se boste vprašali, če niste mogoče zašli v 8a, a to je v tem »old school« sektorju normalno. V Afriki (veliko lusko v obliki te celine, lahko vidite že iz doline) vas bo navijalo na zaobljenih in kar velikih oprimkih, a rahel previs naredi svoje. V sektorju La Gorge, kjer je tudi največ težkih in bolj modernih, se pravi previsnih smeri, lahko plezate tudi poleti, saj je v senci dopoldne in pozno popoldne, pa še prijetno pihlja.

2. Bionnassay

Plezališče nad Saint Gervaisom, na višini 1450m, je najboljša izbira za sončne - ne poletne, pač pa zimske dneve! Sonce jugozahodno orientirane stene dodobra ogreje, pogosto je v dolini pod meglo pasje mrz, ko pa si enkrat pod steno, pa kratki rokavi prav pridejo! Kot bi bil v Miški pod Danger Zonom. Če želite tam plezati poleti, se je treba pač malo prej spraviti iz postelje in izkoristiti jutranji hlad. Smeri so v senci tja do 13 ure.

Izbor smeri:

Bien assez 7a+,
La directissime 7b,
La bettyse 7b+,
La ligne noire 8a+,
Les coudes au zenith 8a+,
Max Power 8c

Nico Potard v Tweety 8b, Bionnassay
Foto: Gilles Brunot

Že dostop po strmem gozdu te dodobra ogreje (cca 35-40min oz. precej več, če pozimi delaš gaz v pol metra snega), tako da niti ne potrebuješ ogrevalnih smeri. Plezališče nudi čez 70 večinoma rahlo previsnih smeri sedme stopnje, tako da je mogoče plezanje tudi na deževne poletne dni. Najbolj so plezane smeri v sektorju Superbrouillon in Bien Assez. Če izberete tiste, ki imajo v vodničku Vallée de l'Arve tri ali štiri zvezdice, boste gotovo zadovoljni!

Za tiste najmočnejše: od marca je v steni nova smer, Pow-Max 8c, ki jo je prvi preplezal moj mož.

3. Cascade de Doran

Pojdimo navzdol po dolini Arve. Cascade de Doran je manjše plezališče, skrito v gozdu nad mestom Sallanches. Omogočilo vam bo plezanje tudi na kak deževen dan. A ne pričakujte previsov. Stena je le rahlo previsna, a so smeri v dveh nadstropjih, tako da zgornji ščiti spodnjega. Zakaj omenjam to malo plezališče? Zato, ker tam najdete res lepe smeri, s celo štirimi zvezdicami. Okusi so sicer različni, a se vam splača priti splezat La valse à deux temps 7a+, Challenger medium 7b+ oz. integral 8a, Larmes de pluie 8a+ in Le mur jaune 8b!

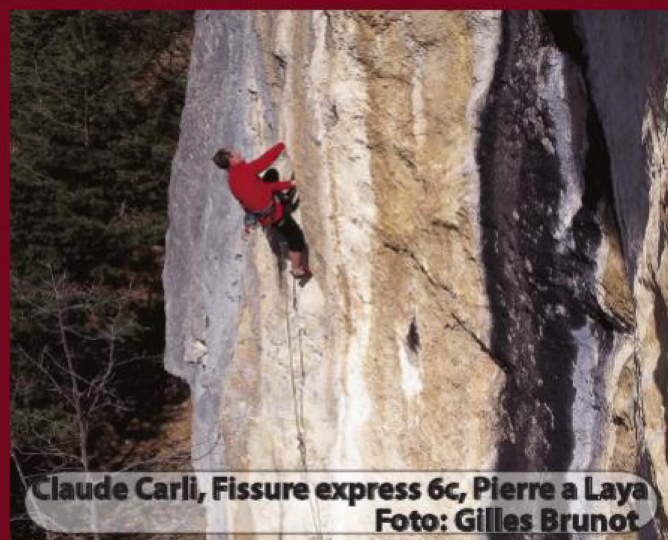
4. Superbalmette

Ob avtocesti, ki vodi po dolini navzdol proti Ženevi, nad cestninsko postajo opazite lepe stene Maladiera in Balme. A tudi če niste opremljeni za plezanje dolgih smeri, se vam splača skreniti s poti, saj se na policah nad steno Balme skrivajo simpatična plezališča. Balmette, Superbalmette, Mortenaz in Pierra a Laya. Po nadstropjih. Če boste neprevidni in boste počepnili za kako drevo predaleč, lahko malo prehitro in boleče zamenjate sektor.

Superbalmette je od vseh najbolj previsen, zato najbolj atletski. Če vam smer Les 40 voleurs 8a+ ne bo všeč, ker so v njej tri umetne luknje, pojdite na desno, kjer si jih boste v »old school« platkah želeli. Skratka, čeprav le 30 smeri, boste imeli tam kaj početi. Najlepši je izbor 7c-jk. Tri so in prav vse so enkratne! Pap'aspit, L'arbre en papier in L'or noir. Ogrejte se pa v Polichinel 6b, P'tit loup 7a in Le vent de la revolte 7b+. Poletite se da plezati v senčki ob sveži sapici tja do 14ih. Potem pa lahko skočite v jezero Passy!

5. La Pierre a Laya

Dve nadstropji višje od Superbalmette se nahaja plezališče, ki je bilo v 80-ih letih najbolj popularno v dolini Arve. Sem so prihajali zvezdniki kot npr. Patrick Edlinger, JB Tribout in Didier Rabatou. Verjetno sklepate, da je tudi stil plezanja bolj iz 80 ih let, se pravi tehnično zahtevne platke, kjer ti nič ni jasno. Prav imate. Ravno zato je bilo plezališče dolgo pozabljeno, zdaj pa, ko so opremili tudi nekaj previsnih smeri, spet privablja plezalce. Nenazadnje je tam 78 smeri! Plezati se da celo leto, poleti v jutranji senci, pozimi pa med 11 in 15 uro.

Claude Carli, Fissure express 6c, Pierre a Laya
Foto: Gilles Brunot

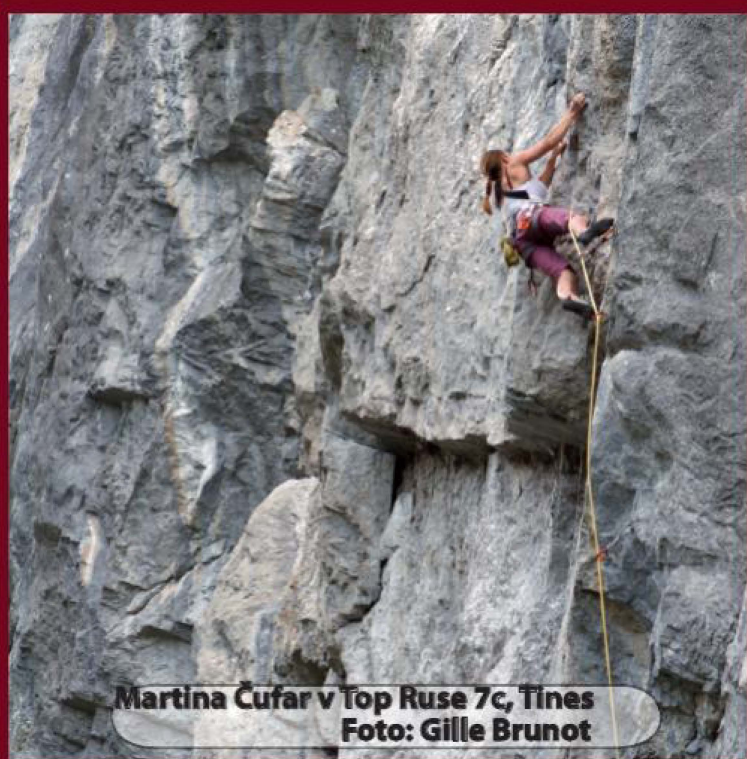
Jeremie v Coup de Sapi (6a), Pierre a Laya
Foto: Gilles Brunot

Izbor: Fissure express 6c, 100 CV sous le capot 7a+, Vivement dimanche 7b, Docteur j'ai peur 7c, Le guerrier des ombres 8a.

6. Les Tines

Zapuščamo dolino Arve. Preko prelaza Col de Chatillon se spustimo v dolino Giffre. Plezalni vodniček nam nudi 23 plezališč. Tines je prvo od treh, ki vam jih bom predstavila. Je tipično poletno plezališče, saj je glavni sektor, La grande face v senci cel dan.

Zelo popularno je tudi pri tistih z majhnimi otroki, saj je stena le kakih 100m od glavne ceste, dostopna z otroškim vozičkom; vsaj tista z lahkimi smermi, s štiricami in peticami. V Grande face, ki je visoka 80m, se da plezati tudi v dežju, saj smeri ščiti velika streha. Kot je to pogosto v skalah, ki so obrnjene proti severu, je tudi v Tinesu površina skale precej gladka in vedno malo prašna (kot npr. Kupljenik), tako da je plezanje po »musavcih« še bolj zabavno. Na srečo je tudi precej pozitivnih poličk, da se malo spočijemo. Precej smeri ima tudi druge in tretje raztežaje, tako da se opremite z dolgo vrvjo in precej kompleti, ker so smeri super!

Martina Čufar v Top Ruse 7c, Tines
Foto: Gille Brunot

Izbor najboljših v sektorju Grande falaise: Dolby street 6c, Clef en main 6b, R2 6c, Terreur aveugle 7a+, Regarde des hommes tomber 7b+, Top ruse 7c, Super longus R2 7c, Gare au grand gourou 8a+

7. Le Suet

Plezališče zahodno od Taningesesa je eno z največ težkimi smermi na kupu. Seveda v relativnem smislu, današnja mladina, ki se ogreva v 8a, bi imela dela za dva do tri dni. Osmic je skupaj z Grand Suetom (nov sektor 10 min dlje, kjer smeri še nastajajo), okoli dvajset. Skoraj vse ostale smeri pa so v območju sedme francoske stopnje. Stena z dobrimi petimi minutami dostopa je obrnjena JZ.

Področje je najbolj primerno za pomlad in jesen. Poleti je pač treba biti bolj zgoden, saj v soncu na 750m nadmorske višine res postane zelo vroče, »musavci« pa mastni. V Suetu najdete tudi nekaj primerkov ogrožene vrste, se pravi kapnike!

Izbor: Le dessous chics 6c, Une collone à la une 7b, Emoi émoi et moi 7b+, La pergola 7c, La mauvaise herbe 7c+, Vas-y mollah 8a, Aupres de mon arbre 8a+, L'attaque de la moussaka geante 8a+, Bill Grumeau 8b

8. La Chapelle Saint Gras

Plezališče z več kot stotimi smermi, razdeljenimi med 9 sektorji, je primerno za vse okuse in nivoje ter tudi letne čase. Južna stena je zelo razpotegnjena, začne se z zelo previsnimi, kratkimi in jedrnatimi smermi med 7c in 8c, potem se malo položi in dvigne; v srednjem sektorju boste rabili 80-metrsko vrv za lepe, dolge 6c-7b, čisto levo pa spet postane težje tja do 8c+ v rahlo previsnih platah.

Severna stena, idealna za poletje, je čisto drug svet, cela stena je precej nagnjena in pravo čudo narave, tam najdete počti, kot bi bili v granitu!

Fabrice Pomet, Déviation 8b, Chapelle St Gras
Foto: Gilles Brunot

Trenirate lahko nameščanje frendov in gvozdenje dlani. So pa tudi »normalni« oprimki, včasih celo presenetljivo dobre šalce.

Izbor najboljših v južni steni: Cou cou cherie 6c, Beau jolie nouveau 7a, Les p'tits peutons du teuton tetu 7b, Baby boom 7c, Deviation 8a+, Surprise sur prises 8a+, La banane 8b.

Severna stena: A bac et à bras 6b, Comme la-bas 7a, La préférée de papa 7a+, Roxanne 7b+, Long courrier 8a.

9. Le Foron

Foron je eno od najbolj priljubljenih poletnih plezališč v okolici Chamonixa, a tudi precej oddaljeno (dobro uro vožnje). Plezališče leži na 1500m nadmorske višine, v lepem zelenem okolju gorskih pašnikov. Orientirano je severo-zahodno (sonce po 15ih), dostopa je le deset minut, kar je zelo po godu »freekarjem«. Priljubljeno je tudi zato, ker za spremembo ni tako pomembno, kako dobre plezalnike in plezalno tehniko imate.

Plezanje v Le Foronu
Foto: Gilles Brunot

Plezanje v Le Foronu
Foto: Gilles Brunot

V zelo previsnih smereh po luknjah različnih velikosti, vam bodo še najbolj prišli močni bicepsi. Večina smeri je sedme in osme francoske stopnje, »ogrevalnih« ni veliko, zato se je treba kak poletni vikend kar malo zagrebsti zanje.

Izbor: Engagez vous 6c, L'ascenseur 7a, Ombres et lumieres 7b+, Voie Bonano 7c, Luge à foin 8a+, Pourquoi 8b

10. Le Maquis

Najbolj oddaljeno plezališče mojega izbora. A večino od 70 km je avtoceste, zato ste tam hitro. Plezališče ni ne vem kako estetsko, a zelo priročno za poletne dni, saj je od 11. naprej v senci, dostopa ni veliko, plezati pa je mogoče tudi v dežju. Ko pogledate steno, si želite, da bi s seboj imeli čelado. Precej krušljivo izgleda in je tudi bilo, a so opremljevalci večino smeri dobro očistili in ojačali s »siko«, tako da lahko bolj ali manj brezskrbno »fajtate«.

Kot v Foronu, je tudi tu plezanje »moderno«, pre-visno, navijajoče po šalcah. To je današnji generaciji všeč!

Victor Estrangin v Moby line 8a, Maquis
Foto: Martina Čufar

Izbor najboljših smeri: Black Boogies 6c, La beauté cachée 7a+, Grattacouille 7b+, Pilier des balances 7c+, Line Zoubida 8a, A quoi tu rêves 8a+

Plezalni vodnički:

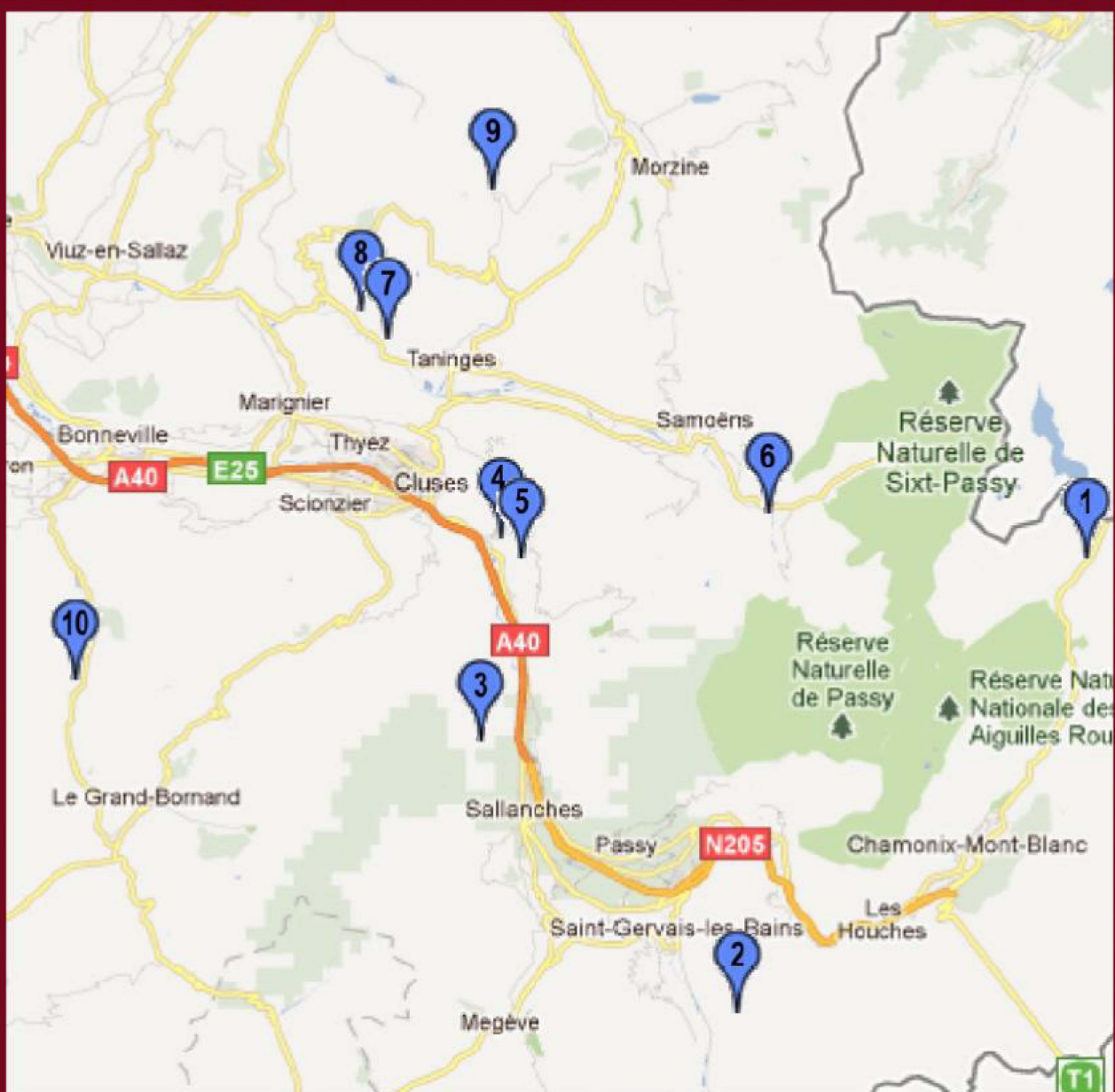
1. F. Brunier, D. Potard: *Sites d'escalade de la Vallée de Chamonix, Vamos 2011*
2. G. Brunot: *Vallée de l'Arve, Ekiproc 2009*
3. G. Brenas, G. Brunot: *Vallée de Giffre, Ekiproc 2004*
4. G. Brunot: *Vallée de l'Arve et de Risse, Ekiproc 2005*
5. Mad sport club: *Haut Chablais, 2004*

(junija 2012 bo izšel nov vodniček, ki bo nadomestil zadnje tri)

Vse informacije o plezanju v Visoki Savoiji najdete na:

<http://escalade-74.com/>

Če vas zanima še kaj: martinacufar@gmail.com

- 1 Gietroz in Barberine
- 2 Bionnassay
- 3 Cascade de Doran
- 4 Superbalmette
- 5 La Pierre a Laya

- 6 Tines
- 7 Le Suet
- 8 Chapelle Saint Gras
- 9 Le Foron
- 10 Le Maquis

Pripravila: Martina Čufar Potard

Dušan Jelinčič: ZVEZDNATE NOČI

Dušan Jelinčič se je rodil leta 1953 v Trstu. Diplomiral je na filozofski fakulteti tržaške univerze iz sodobne književnosti in modernih jezikov. Je sin Zorka Jelinčiča, znanega alpinista in soplezalca Klementa Juga. Trenutno je zaposlen kot novinar na RAI.

V svojem romanu *Zvezdnate noči* opisuje alpinistično odpravo »Karakorum 86«, na kateri so bili poleg pisatelja še Viki Grošelj, Tomo Cesen, Silvo Karo, Pavle Kozjek, Matevž Lenarčič, Andrej Stremfelj, Marija Stremfelj in drugi. Gre za morda celo eno najuspešnejših odprav v zgodovini našega alpinizma. Dvanajst njenih članov je namreč osvojilo 8.047 m visoki Broad Peak, štirje pa v rekordnem času 32 ur in alpskem slogu 8.035 m visoki Gašebum 2.

Mojmir je izginil za snežno gmoto nekaj deset metrov pred menoj. Onemoglost me polagoma neusmiljeno stiska v svoje peklenške klešče.

Vrh mora biti nekje blizu, a ga ne čutim. Misli so mi od napora in višine popolnoma otopele. Vse duševne tokove osredotočim v telo, ki se nebogljenost – korak za korakom –, s strahotno muko vleče v megli osemtisočaka.

Megla? Še ravnokar je ni bilo. Slabo vreme!

Začnem šteti korake; tako imam vsaj občutek, da napredujem. Z zadnjimi ostanki duševnih moči se prepričujem, da to ni noben napor.

Bi se obrnil? Ne, nikoli. Zdaj že ne, ko sem na dolgem grebenu, ki me bo povedel na vrh Broad Peaka. Osemtisočaka. Enenajvišjih gora na svetu...

Noro hlastam za zrakom. Tulil bi, kot sem že tolikokrat, a nimam moči niti zato, nimam zraka. Samo to vem, da se ne bom obrnil, da se bom kot mesečnik prebijal naprej skozi sneg, meglo in veter. Nič več ne vem zakaj, a ne bom dovolil telesu, da popusti tik pred ciljem, pa čeprav sem zdaj v tako bednem stanju, da ne vem več, kje in kaj je cilj. Le to vem, da moram naprej. In grem naprej.

(Zvezdnate noči, odlomek)

Z Dušanom sva se nekega sončnega popoldneva dobila na Napoleonski cesti nad Trstom, kamor je neposredno s službe prišel kar s skuterjem. Stavim, da mu je že takrat v Karakorumu tisti čop las ravno tako neugnano padal na čelo, kot sedaj.

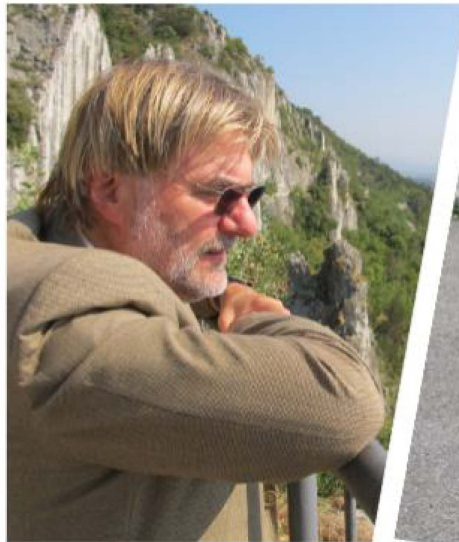
Zvezdnate noči Dušana Jelinčiča so največkrat nagrajeno literarno delo slovenskega pisatelja v svetu.

Zato, ker žarijo.

Zvezdnate noči je roman o notranji poti alpinista na goro. Kako je nastal?

Nastal je skoraj naključno. Ko sem poletileta 1988 urejal športno stran na Primorskem dnevniku, sem moral nujno poiskati podlistek, ker pač čez poletje je vedno suša z materialom. Kandidatov ni bilo zanj, tako da sem se lotil kar sam zelo sproščeno pisati o svoji himalajski izkušnji izpred dveh let. Slo mi je kar gladko, a po kak-

ih petdesetih straneh sem se zavedel, da tisto, kar pišem, ni moje. Opisoval sem običajne zadeve 'sem šel gor – šel sem dol' in se ob tem zavedal, da ob pisanju zeham in da bodo torej ob takem branju zehali tudi drugi. Saj navsezadnje gre za opise, ki so jih že mnogi storili, ko pa je gora vedno tista in vedno tam: kup kamenja brez duše. Tedaj me je spreletelo, da moram opisovati le tisto, ker je novo, novo pa je le tisto, kar se spreminja in je torej živo, življenjsko, tisto edino, kar resnično utripa: in to je človekova duša. Ta je živa, kamen brez nje pa je mrtev. Če pa to dušo še postaviš v izjemen zunanji okvir, kot je lahko himalajska odprava, kjer je vse težje, bolj komplicirano, imaš že porok, da bo pisanje morda privlačno. Tako sem obrnil perspektivo: nisem se več lotil opisovanja sicer močnega zunanjega okvira, temveč le svojo notranjost in jo nanesel v ta okvir. Priznam, da nisem vedel, kaj bo iz tega nastalo, a ob pisanju sem

imel dober občutek, ker sem se ob tem – neverjetno – čutil živ, ustvarjal. In tu odgovarjam že na tvojo drugo vprašanje, ki se glasi:

V uvodu *Zvezdnatih noči* ste zapisali: "Zgledov nisem nikoli iskal, ker sem jo mahnil po brezpotjih." Resnično?

Resnično nisem imel nobenih zgledov pri pisanju, niti običajnega Zaplotnika ne, kot je marsikdo dejal, temveč le svojo željo po opisovanju določene povsem subjektivne resničnosti. In tako je moje pisanje teklo in teklo, saj sem pisal sproti. A čutil sem, da so mi bili vsi naklonjeni, saj sem podlistek končal šele konec novembra, s tem da sem odjedal dragocen prostor prvenstvu, in ne septembra, kot domenjeno, ker so si vsi želeli brati o mojih himalajskih zgodah in nezgodah. In tako sem si nehote 'izmislil' – dovoli mi domišljavost – nov stil pisanja na gorniško tematiko, navsezadnje so to re-

kli literarni kritiki, a sem le sledil svojemu literarnemu instinktu in želji, da bi nekaj novega, svežega, resničnega vrigel na papir. Pri tem sicer ne smemo pozabiti, da sem pisatelj, ki pleza, in ne alpinist, ki piše, kar me je olajšalo pri pokončni drži iskanja svoje literarne poti. Sicer pa je tudi res, da sem v svojem življenju skupno prebral več tisoč knjig in da se ti najbolj učinkoviti avtorji zalezejo pod kožo in nehote postanejo tvoj zgled. In teh je toliko ... A nikoli jim nisem zavestno sledil, zato ker če hočeš nekoga posnemati, postaneš kaj hitro karikatura.

V uvodu citirate tudi Malega princa, ki pravi, da je neka stvar tako pomembna, kolikor energije ji posvetiš. Koliko sebe ste torej vložili v *Zvezdnate noči* in kaj so Vam vrnile?

V moje *Zvezdnate noči*, torej odpravo samo, sem v točno določenem obdobju svojega življenja vložil prav vse. A kar

slutil sem, da sem pravilno izbral in da sem dobro zaigral svoje karte. Cutil sem, da je alpinizem v določenem obdobju mojega življenja izjemno pomemben, saj sem tedaj že potoval, tak tip alpinizma pa je bil zame tedaj le višja stopnja potovanja. A nočem demitizirati alpinizma, temveč ga kvečjemu ovrednotiti, saj mu dajem nadvse življenjsko razsežnost.

Rdeča nit zgodbe odprave so dvomi in vprašanja: Zakaj ljudje poskušamo nemogoče? Zakaj umiramo v gorah? Zakaj nas nemir vsakič posebej požene na pot, kjer skušamo nekaj doseči, sicer bi bilo življenje prazno? Zakaj vse to, ves ta trud? Se izplača? Kako bi na ta vprašanja odgovorili sedaj?

Pravzaprav bi danes v določenem oziru odgovoril podobno kot tedaj: z vrsto dvomi, vprašanji, negotovosti. No, danes, ko sem starejši in naj bi bil bolj moder po fiziološki plati, bi se morda

osredotočil na drugačne dvome, vprašanja, dileme. A bistvo bi ostalo: življenje je krasna neznanka, naša dolžnost pa je, da ga po naših skromnih močeh skušamo napolniti z opojno tekočino najlepšega, kar nam ponuja bivanje, ki je pravzaprav nekaj enostavnega, a predvsem je odvisno od nas, kaj iz njega ustvarimo.

Ko ne moreš več, si še vedno na pol poti, pravite v Zvezdnatih nočeh. Se vedno tako mislite?

Danes še več kot tedaj. Danes je energije morda manj kot nekoč, zato pa dosti bolj racionalnosti, sistematičnosti, logike, ki nadomeščajo to energijo. In sem zato tudi danes prepričan, da ljudje zmoremo dosti več, kot si zadanemo in si predstavljamo. To je moč, ki našemu telesu ponuja naša duša, naše telo pa ga spet vrača v to dušo.

V udobju baze imate trenutek, ko si noro želite spet nazaj na goro v led in sneg, ki se Vam tedaj

zdi tako daleč in tako zelo lepa. Enako si je po težkem vzponu v Denverju v svoji prvi knjigi Korak do sanj želel Iztok Tomazin - na plehki zabavi v mestu je zahrepenel, da bi bil spet v mrzli steni Long Peaka. Zakaj si človek sredi vsega udobja, ko je že dosegel vrh in osvojil steno, želi ponovno v boj z nevarnostjo, kaj je tisto, kar ga žene, da to ponavlja spet in spet?

Človek je nenasitno, vedoželjno bitje, predvsem pa polno ustvarjalnega nemira. A tega moramo gojiti, sicer usahne. In prav zato moramo izkoristiti srečo, ki se nam ponuja v obliki možnosti, da se lotimo mrzle stene, neskončne puščave, brezmejnega morja, ki predstavljajo šok neke neznanke, ali pa potovanja v neznano, ki pa je lahko tudi, pisanje knjige, jadranje okrog sveta, polet v neskončnost - miselno ali duhovno, pa tudi ustvarjanje nečesa novega na svoji domači ogradi.

“Ni bistveno, če zgrešiš taktiko, pogubno pa je, če zgrešiš strategi-

jo”, je misel, ki me je v Zvezdnatih nočeh najbolj prevzela. “Taktika je trenutna izbira, strategija je širša, vseobsežna”. Velja to tudi v dolini?

Izkušnja mi je narekovala ta stavek in ko sem ga dokončno osvojil, sem imel občutek, kot da bi zmagal loterijo. Če si odličen v taktiki, pa je tvoja strategija pogubna, se lahko še tako naprezaš, a se ne boš premaknil z mesta, če pa imaš dobro strategijo, lahko tudi marsikaj zgrešiš, pa lahko vseeno še popraviš napako.

Knjigo zaključite v pogovoru s himalajskimi zvezdami. Kaj pa pravi-jo zvezde v Trstu?

Sem stoodstotni Tržanec, a sem tudi stoodstotni Slovenec, zdaj pa to daj skupaj... Trst je lepo mesto, hvaležno, a kot vsa lepa mesta, ima nek ključ, ki ga moraš odkriti čim prej. Lepo je živeti v njem, a v njem lepo živim, ker sem Slovenec in mi je moja identiteta povsem jasna in zato vem, da bom lahko še jutri zapustil to mesto, a bom vselej vedel, kje sem doma ...

Pripravila: Helena Škrl

Foto: Miha Grgič Jelen

75.

Beta Megathinkin'

Pojav gravitacije ni docela pojasnjen, saj osnovni delec, na katerem slonijo vse standardne fizikalne teorije, sploh še ni bil dokazan (t.i. bozon). Potem takem torej sploh ni nujno, da gravitacija zares obstaja, oziroma da mora sila gravitacije nujno delovati navzdol. Zakaj je ne bi raje obrnili sebi v prid, na primer navzgor, pri čemer je potem potrebno pri plezanju paziti le še, da držiš pravo smer?

Beta Megawarnin'

Povezavo, na kateri ste našli Beta Magazine, morate poslati vsaj na deset elektronskih naslovov. V nasprotnem primeru se lahko zgodi, da boste zdrsnili na desetem oprimku v deseti smeri, ki jo boste splezali šteto od danes dalje. Desetkrat zapored. To se vam bo dogajalo deset let. Desetim rodovom vaših naslednikov. :)

Beta Megalovin'

Beti bi bilo strašansko všeč, če se pridružite in prispevate svoje dogodivščine, znanje, vidike, ideje, vizije in jih prek nje delite s plezalno skupnostjo.
Vse na betamagazine2011@gmail.com

Foto: David Tončíč

Beta Megaendin'